

IZDANJE
TUZLA
1996

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina IV

Broj 51

Tuzla, lipanj 1996.

Cijena 100 BHD, 4Kn., IDM

IZBORI I PARTIJE

Kad danas RTV Federacije pod kontrolom Armije RBiH izabere nekoga u Mostaru pitati kakav bi on Mostar želio, odgovor je u pravilu: "Onakav kakav je bio nekad". Pusto Tićin! Brajković kaže da Hrvati Mostara žele demokraciju, ali ne onu kakva je Titina. Omer Karabeg u Slobodnoj Evropi lepo kaže čoveku da je fašist jer neće više u Mostaru bratstva. Za bratstvo i jedinstvo glasuju oni koji bi od Srba rado naslijedili ulogu i institucije kolonizatora. Kolonizatoru su nužni aboridini koji će se dati konvertirati. U našem slučaju oni spoje tri prsta pa postanu poznate Sarajlije, urednici u Beogradu, kasnije u Pragu ili južnoslavenski Hrvati u Tuzli. Svi skupa su sećeno cveće našeg predsjednika. Oni su sretni što ih on nije degenečio i marisavao, a što neće više nikada biti direktori i generali, za to je kriva Herceg-Bosna.

Međutim, dio naroda, puk, pučina kanda voli jednopartijsku Titinu sigurnost i vidi je u demokraciji koju mu nudi Džamahirijica. Ništa da se ne mijenja, samo mjesto KURTOVIĆA MURTOVIĆ a mjesto Jugoslavena, Južnoslavena, koji su čak malo duševniji kolonizatori jer im grubosti vjera brani.

Na drugoj strani pod kontrolom HVO nalaze se ljudi koji neće nikakav kolonijalizam do svoga, te ako je potrebno u borbi protiv kolonijalizma oni će biti pomalo i nedemokratski. Englezi, Francuzi, Španjolci, svi su bili kolonizatori i čisto se raznježe kada vide da kolonijalizam svuda u svijetu nije propao. Navijaju za kolonizatore. Ali nemaju kud. U Bosni valja završiti posao. Treba glasati za one koji će praviti od Bosne i Hercegovine jaku demokratsku državu.

Hrvati trebaju glasati za one koji će im osigurati demokraciju zapadnog tipa u Sarajevu, Tuzli, Mostaru i Banjaluci, te skijanje na Jahorini. Vratiti Hrvate u sela oko Vareša i Kraljeve Sutjeske, a u Drvaru napraviti garnizon. Bez blokada i etničke čistote, demokratskim sredstvima pokazati da se ovdje bez Hrvata ne može. One koji podilaze kolonizatorima jer, da bi ušli u organe, nisu ostali samo bez preputiuma već bez čitavog organa, treba otpisati. Naša gotovo jedina nam hrvatska partija ima velika globalna postignuća, ali u detaljima, na periferiji Hrvatsva, podnesene su velike žrtve. Ako u njihovom programu nademo nastojanje da, sada, kada su stvari na dobrom putu uređenja u makro planu, počnu rješavati mikro probleme koji život znače, treba ih podržati. Što se mene tiče, i ja sam još uvijek dovoljno partijski čovjek da bih, da sam bio Engles, četrdeset pete, glasao za Churchila. Bog mi je dao ili me kaznio biti nekonvertitom, Bosancem.

Aždajić

Sarajevski RTV bezobrazluci

"TAKOZVANI HRVATI"

(Ili kako, a jasno je zašto, urednik TV BiH Senad HADŽIFEJZOVIĆ i u najbezočnijem gledateljskom vrijeđanju vidio demokraciju?)

Odavno smo svikli, čak i oguglali, na brojne laži koje javno, drsko, bezočno, bez uvijanja i bez stida plasiraju novinari državne televizije. Televizija BiH - Bosne i Hercegovine sebe naziva demokratskom, multietničkom, multikonfesionalnom i kakvim sve ne pozitivnim epitetima. S obzirom na to da su novinari ove kuće, poglavito i glavito, sluge i glasnogovornici vrhuške Stranke demokratske akcije u Sarajevu, jasno je kako moraju pisati, na koji način moraju biti neovisni i objektivni. To da bi trebali i morali biti obrazovani i poštenu u obavljanju ovog posla i nije bitno. Nije, jer uz stranačku podobnost brzo i "lahko" se postaje i urednik i narednik. Imajući sve to i još mnogo više stvari na umu, uz sve mučnine, donekle je i razumljivo zašto ova te-ve kućica sve dublje tone u provaliju jednoumlja.

Međutim, ni najtolerantnijem gledatelju hrvatske i ne samo hrvatske nacionalnosti nije razumljivo, a ni shvatljivo, ono što je sebi i jednom svom gledatelju dopustio Senad HADŽIFEJZOVIĆ, urednik TV BiH u emisiji "Face to face" - LICE U LICE, od 21. lipnja 1996. godine. U spomenutoj emisiji, koju prenosi satelitski i ovozemaljski program, gosti su bili - Edhem BIČAKČIĆ, dopredsjednik SDA BiH, dr Zlatko LAGUMDŽIJA, dopredsjednik SDP-a BiH i dr Ivo KOMŠIĆ, član Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Uz voditelja, "takozvanog" Hadžifejzovića, sa gostima su razgovarali i pitanja im postavljali gledatelji - iz inozemstva i tuzemstva. Uz najavljenju i planiranu priču o predstojećim izborima, časkalo se o svemu pomalo.

Jedan od gledatelja, čije ime je nebitno, prije nego što je telefonom postavio pitanje gospodinu KOMŠIĆU, Hrvate iz Bosne i Hercegovine je nazvao "TKOZVANI HRVATI". Na te riječi reagirao je gospodin LAGUMDŽIJA upozoravajući nervoznog i provokativnog gledatelja da nema pravo tako nazivati pripadnike jednog naroda u ovoj državi, ali upozorenje nije zaustavilo zapjenušanog gledatelja. To što je gledatelj Hrvate nazvao "takozvanim" i nije čudno, jer nije ni jedini, ni prvi, a niti posljednji koji je to uradio. Međutim, čudno je to da "takozvani" voditelj S. H. na takve nebuloze nije reagirao ni poslije Lagumdžijinog upozorenja. Naprotiv, mladani voditelj tzv. S. H. tu i takovu priču je proglasio demokracijom.

Aferim uredničke i voditelju Senade HADŽIFEJZOVIĆU, bez pardona, takozvani uredničke, takozvani voditelju, tekozvani Senade, takozvani Hadžifejzoviću. To je demokracija, je li Senade?

Sačuvaj nas bože te i takove demokracije!

Tzv. Nikola J. IVANOVIĆ

PROMOCIJA KNJIGE

U Međunarodnoj galeriji portreta u Tuzli održana je 25. lipnja 1996. promocija knjige: "RATOVANJE SILOVANJEM - PRIKRIVENI GENOCID U BOSNI I HERCEGOVINI I HRVATSKOJ", autorice BEVERLY ALLEN, profesorice Syracuse University, New York, USA. Knjiga je izdala Izdavačka kuća University of Minnesota press, USA, 1996.

Autorica i promotori su dali prikaz ove izvanredne knjige, zapravo studije o zločinu nezapamćenom u povijesti. Knjiga je tiskana na engleskom jeziku, lijepo opremljena i dokumentirana.

Beverly Allen je došla iz Sjedinjenih Američkih Država na svoju promociju, a Tuzlaci - od kojih se očekivala veća posjeta s obzirom na tematiku djela, došli su u veoma malom broju, pravdajući svoj nedolazak jakom kišom, što ni u kom slučaju ne može biti opravdanje. Tako značajnom djelu autorice iz USA o zločinu koji nije opisan do sada na ovakav način, Tuzla nije posvetila dužnu pozornost, bez obzira na srdačan pozdrav i dobrodošlicu našeg štovanog gradonačelnika.

HG

MUNICIPALITY OF TUZLA
BOSNA I HERCEGOVINA

presents

**Beverly
Allen**
Rape Warfare -
The Hidden Genocide
in Bosnia-Herzegovina
and Croatia

Naslovna i srednja strana - foto fra
Martin Antunović

Hrvatski Glasnik, lipanj 1996.

IZBORI IZBORI IZBORI IZBORI IZBORI IZBORI IZBORI

— IZMEĐJU SRCA, — RAZUMA I STRANČARENJA

Koliko god tko bio zbunjen, osjećao se prevarenim, bio više ili manje nepovjerljiv prema strankama, programima i liderima, ne bismo smjeli biti u dilemi glede pitanja izlaska na izbore. Pasivnim odnosom prema tom činu ili potpunom odustajanju od glasovanja, oslobodit ćemo prostor onima koji su protiv nas i za koje mi nismo

Otkako se zahuktalo predizborni stroj u Bosni i Hercegovini, sve češće čujemo izjave pojedinaca - "ma neću ni za koga glasovati". Te i takove priče, odnosno njihovi povodi i porivi, proizašli su iz brojnih ratnih i poratnih nedaća. Biranim riječima rečeno, narod je ratom, bijedom, strahom i razno-raznim stranačkim igranjima i proigravanjima "sluđen". "Sluđen" do te mjere da bi se većina najradije isključila iz svega, a osobito svega političkog - političkog i stranačkog. No, uz svo razumijevanje narodne ogorčenosti, nevjerica, sumnji i podozrenja, "Hrvatski glasnik" daje sebi za pravo da bar svoje čitatelje pozove na strpljenje, razum, upornost i trezvenost. Pod svim ovim podrazumijevamo aktivan odnos prema stranačko-političkom miljeu koji nas okružuje. Glede aktivnog odnosa spram politike i predstojećih izbora, ostajemo na stajalištu da bi svaki punoljetan stanovnik Bosne i Hercegovine trebao izaći na izbore. Ne zbog izbora samih i ne zbog stranaka i njihovih lidera, nego zbog samih sebe. Bez obzira na to što će naredni, rujanski, izbori polučiti od čina glasovanja ni slučajno ne treba odustati. Odustajanjem od tog čina, sami sebi uskraćujemo jedno od osnovnih prava. Osim toga to pravo, indirektno, ustupamo drugom, a najčešće nekome za koga nikada ne bi glasovali. Tim pasivnim odnosom oslobađamo prostor onima koji su protiv nas i za koje ni mi sami nismo. Zato, koliko god tko bio zbunjen, osjećao se prevarenim ili predosjećao novu prevaru, bio više ili manje nepovjerljiv prema strankama, programima i liderima, ne bismo smjeli biti u dilemi, a glede pitanja izlaska na izbore.

Unatoč tome što se uz raznorozne stranačke i glasnogovor-

ničke pozive na glasovanje i to glasovanje za određene stranke, a zna se i za koje pojedince, čuju i pasivne priče "neću ni za koga glasovati", svatko od nas mora smoci snage za bar minimum kompromisa. Ne na kompromise sa nekim ili nečim, nego kompromis sa samim sobom. U tom, eventualnom, kompromisnom traženju sebe i svoga stava treba, pod svaku cijenu, pronaći svoj pravac na krivudavom i klizavom putu između srca, razuma i strnčarenja. Istina, oni koji su se stranački opredijelili i deklarirali, ako im je vjerovati, glasovat će za svoje stranke i svoje prvake. Znači oni nisu u dilemi i njima pozivi nisu potrebni. Oni bi trebalo i srcem i znanjem i strančarenjem da znaju za koga će glasovati. Međutim, većina žitelja ove izmučene, iscijeđene i raspolučene Bosne i Hercegovine, svoje stavove i odluke mijanjaju iz dana u dan i iz sata u sat. Jedne u Tuzli nosi karizma Selima BEŠLAGIĆA, druge fasciniraju maniri Harisa SILAJDŽIĆA, treći se oduševljavaju javnim istupima dr Zlatka LAGUMDŽIJE, četvrti su srcem i dušom za HDZ, peti se sve viši približavaju elokvenciji dr Ive KOMŠIĆA, šesti..., sedmi...! Svatko za svoje opredjeljenje i uvjerenje ima neporecive "argumente", ali i protuargumente za one druge. I u svemu tomu nema ničeg lošeg. No, najlošije je ako se nademo na raskrižju između svih ponuđenih opcija i ne odlučimo se ni za jednu. A sve to znači da na glasovanje u rujnu 1996. godine treba izaći. Čekajući izbore i prateći predizborne igre ne treba se mnogo opterećivati stranačkim porukama i pozivima. Treba pažljivo saslušati što tko govori, ali još pomnije analizirati što tko radi i na kraju svojim glasovanjem bar djelić svoje političke sudbine uzeti u svoje ruke i kreirati je svojim stavom i odnosom.

N. J. IVANOVIĆ

Hrvatski Glasnik, lipanj 1996.

IZBORI U MOSTARU

Lista građana za jedinstveni Mostar i HDZ Mostar, dobili najviše glasova na mostarskim izborima

MOSTAR - 2. VII (ONASA) - Najviše glasova na lokalnim izborima u Mostaru za Gradsko vijeće dobili su Lista građana za jedinstveni Mostar i Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) Mostar, saopćeno je na konferenciji za novinare Gradske izborne komisije u Mostaru.

Prema prvim potpunim, ali neslužbenim rezultatima, 28.505 glasova (48,1 posto) dobila je Lista građana za jedinstveni Mostar, čiji je nosilac gradonačelnik istočnog dijela Mostara Safet Oručević. HDZ Mostar, čiji je nosilac liste gradonačelnik zapadnog dijela Mostara Mijo Brajković, dobio je 26.680 glasova (45 posto).

Združena lista BiH (nosilac liste Josip Musa) dobila je 1.937 glasova (3,2 posto). Hrvatska čista stranka prava (HČSP) u izborima za Gradsko vijeće dobila je 619 glasova (1,04 posto), Hrvatska stranka prava (HSP) 486 (0,67 posto), a nezavisni kandidat Dragan Žiga je dobio 164 glasa (0,3 posto).

Od 7.462 birača, koliko je glasalo u četiri europska grada - Oslo, Stockholm (Stockholm), Bon (Bonn) i Bern - Listu građana za jedinstveni Mostar dobila je 6.128 glasova, a HDZ Mostar 744 glasa.

U centralnoj gradskoj zoni u Mostaru od 1.109 birača za Listu građana za jedinstveni Mostar glasala su 684 birača, HDZ je dobila 414 glasa, HSP pet glasova, Hrvatska čista stranka prava (HČSP) 11 glasova, a nezavisni kandidat Dragan Žiga je dobio dva glasa.

U mostarskim općinama Zapad, Jugozapad i Jug najviše glasova dobila je HDZ, a u općinama Stari grad i Sjever najviše glasova dobila je Lista građana za jedinstveni Mostar.

Predsjednik Gradskog odbora Hrvatske demokratske zajednice Mostar Mile Puljić izjavio je, da su prema nezvaničnim podacima izborne komisije u Mostaru najveći broj glasova dobile Stranka demokratske akcije i HDZ, javila je agencija HABENA.

"Dejtonski sporazum je definirao ustroj Mostara, a izbori će to verificirati", rekao je Puljić na konferenciji za novinstvo u Mostaru.

On smatra da će izbori, prije svega, donijeti čiste račune između Bošnjaka i Hrvata, koji će se zasnivati na zdravoj interesnoj osnovi.

HRVATIMA SOLI OPĆINA

Sami Hrvati, svojim potpisima ili na referendumu koji uskoro slijedi, odlučit će koliko će općina biti. Po Zakonu o jedinstvenim kriterijima za formiranje novih i izmjenu granica postojećih općina u Federaciji BiH, Hrvati Soli imaju mogućnosti živjeti u 6 općina, gdje bi bili većina. No, ipak političke, sociološke, gospodarske... pretpostavke daju prednost jednoj ili dvjema općinama.

Prošloga je mjeseca, prvo Općinski odbor HDZ-a Tuzle donio odluku o kretanju u proceduru izjašnjavanja pučanstva za formiranjem općine/a Soli, potom je Županijski odbor HDZ-a Soli donio političku odluku podupiranja svih aktivnosti konstituiranja općine/a Soli. Usvajanje ove odluke polučilo je i emotivne reakcije kod pojedinih članova Odbora. Doživjeli su nešto za što su se dugo borili, za općinu sa hrvatskom većinom temeljenu na Ustavu Federacije BiH. Time se udovoljilo traženju od Ministarstva pravde Federacije BiH za izradu nacrtu Zakona o konstituiranju općine Soli. Formiran je tada i Inicijativni odbor, kojemu je na čelu Ivica Marinović, predsjednik Općin-

skog odbora HDZ-a Tuzle. Tu su još i svi članovi Općinskog odbora i dužnosnici stranke u temeljnim ograncima i hrvatski djelatnici u mjesnim zajednicama. Također je utemeljen i Provedbeni odbor sa članovima Općinskoga odbora i predsjednicima temeljnih ograna. Oni su u obvezi žurno potaknuti formalnu inicijativu, prosljediti je Inicijativnom odboru, koji je opet dužan o tomu izvijestiti Ministarstvo pravde Federacije BiH. Istodobno, kako je tada članove odbora izvijestio Željko Pešić, županijski ministar pravde, od toga je ministarstva potaknuta procedura prvoga čitanja županijskoga Zakona o lokalnoj samoupravi, koji je u stvari trebao biti donešen još prije Nove Godine. No, ovoga puta nacrt Zakona bi trebao biti dogotovljen do polovice srpnja ove godine. Istodobno s ovim aktivnostima potrebno je zatražiti mišljenje od prijelaznih općinskih vijeća sa prostora koji su zemljovidima u elaboratu predviđeni u općinama Soli. No bez obzira, kazano je, kakav odgovor god bio on neće utjecati na konačno rješenje.

Z. B. - B. Č.

HRVATSKA STRANKA PRAVA REPUBLIKE BOSNE I HERCEGOVINE

PREDSJEDNIŠTVO STRANKE

SAOPĆENJE ZA JAVNOST,

Slijedom nastojanja HSP-BiH za jednakopravnost svih naroda u Bosni i Hercegovini, Hrvatska stranka prava Bosne i Hercegovine podupire nastojanje Hrvata Soli za konstituiranjem općina soli, tim prije što se takvo pravo crpi iz Ustava Federacije Bosne i Hercegovine,

Organizirani kroz jedinice lokalne samouprave Hrvati Soli tim formiranjem potvrđuju svoju političku jednakopravnost i konstitutivnost u Bosni i Hercegovini.

Stoga Hrvatska stranka prava bezrezervno podupire formiranje hrvatskih općina soli i učinimo sve da naše članove i simpatizere upravimo na takav demokratski izraz volje hrvatskog naroda.

Ovim činom ne tražimo i ne podržavamo ništa više nego što i drugima priznajemo: jednakost, toleranciju i demokraciju.

Tuzla, 29. 06. 96. godine

PREDSJEDNIK:
Ivica Marinović

Razgovor s Antom Pranjicom, doministrom unutarnjih poslova u Vladi Tuzlansko-podrinjske veležupe

ZASTUPLJENOST KADROVA HRVATSKE NACIONALNOSTI I SIGURNOSNA SITUACIJA

Od siječnja 1995. godine kada je za ministra unutarnjih poslova u Vladi Tuzlansko-podrinjske veležupe imenovan Anto Pranjic, član Županijskoga odbora HDZ-a Soli, pa do današnjeg dana, u ovo ministarstvo po tome osnovu nije uposlen više niti jedan Hrvat. Niti Ustav Federacije BiH niti Zakon o unutarnjim poslovima nisu doprinijeli poboljšanju ustroja u federalnome duhu ovoga ministarstva. Ministra Pranjica smo upitali zbog čega je tako?

- Problem je u tomu što ministarstvo unutarnjih poslova Tuzlansko-podrinjske veležupe još uvijek funkcionira po prijašnjoj republičkoj regulativi. Ja kao jedini Hrvat imenovan u ovome ministarstvu na prijedlog HDZ-a, mogu reći da MUP još uvijek ni u kojemu segmentu ne funkcionira kroz federalni zakon o unutarnjim poslovima.

- Znači li to da ustvari nema preplitanja ingerencija, što je za ovo vrijeme nažalost uobičajeno?

- Ovdje je sve jasno. Čitav sustav funkcionira po propisima Republike. HDZ time nije zadovoljan i već smo pokrenuli pitanje zastupljenosti hrvatskih kadrova u ministarstvu. Trenutačno radimo na izradi zakona na razini veležupe što će ga veležupna

Vlada 23. ovog mjeseca, tako je najavljeno, predložiti Skupštini Tuzlansko-podrinjske veležupe. Ako bude usvojen, slijedit će podzakonski akti o sistematizaciji radnih mjesta i još 40-tak takvih akata koji će do detalja iskristalizirati prava i obveze svijui. Time će se u kratkome vremenu stvoriti zakonske pretpostavke za upošljavanje hrvatskih kadrova.

- Po kojemu će principu biti utvrđen odnos uposlenih Hrvata i Bošnjaka?

- Zastupljenost kadrova mora biti jednaka postotnom odnosu pučanstva u ovoj veležupi prema popisu iz 1991. godine. Županijski odbor HDZ-a Soli već je načinio svoje kadrovske prijedloge. Također i zahtjeve čije poštivanje ćemo tražiti od federalnoga partnera. Tu se uglavnom radi o postotnoj zastupljenosti Hrvata po općinama. Zapravo, tamo gdje više Hrvata živi, treba ih biti više i u policiji.

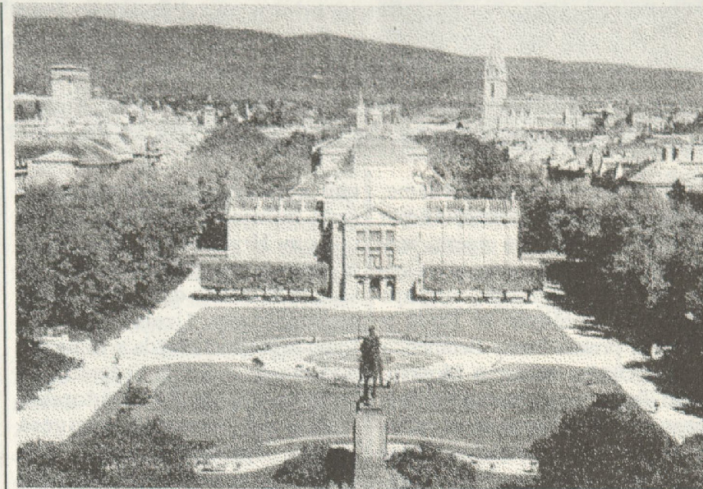
- Molimo Vas za komentar trenutačne sigurnosne situacije na ovome području. Naime, česta su ubojstva, provalne krađe, fizička maltretiranja... Žrtve su i Hrvati. Vjerojatno pojedinačnoga karaktera, ali sve su češća.

- Ubojstava i fizičkih napada ima. To su posljedice rata i mi ih, sa više ili manje uspjeha, rješavamo. Gleda sigurnosti Hrvata poteškoće su veće u selu Crno Blato, tuzlanske općine gdje žive većinom Hrvati i Srbi. Policija radi sve da bi zaštitila te ljude. Opće stanje u veležupi je zadovoljavajuće. I tijekom rata smo brinuli za sigurnost pučanstva i njihove imovine. U potpunosti smo sačuvali kuće Hrvata koji tijekom rata nisu bili u njima, a sada se mogu vratiti u svoje domove.

Gabriela Banović

DAN ANTIFAŠISTIČKE BORBE

Ovo je vrijeme golemih svjetskih promjena. Sve se mijenja, stvara se novi svjetski poredak. Europa toga ne može biti pošteđena, pa ni prostori na kojima živimo. Toga svi moramo biti svjesni, događanja prihvatiti, makar to nekima ni malo ne odgovara. Na prostoru bivše Jugoslavije nastale su nove državne zajednice, većina od njih i od svijeta priznate. Taj isti svijet dao im je pravo da svoje unutarnje odnose izgrađuju same, po svojoj mjeri, ali od njih istovremeno traži i norme ponašanja koje, istini za volju, nisu prema svima mjerene istim aršinima. Dok Slovenija jednom nogom već

Zagreb - Trg Kralja Tomislava

začeo ići u Europu, Hrvatskoj se postavlja uvjeti koje ona i da hoće objektivno baš sve ne može ali i neće prihvatiti. Nad ovom malom, tek stvorenom voljom svojega naroda državom, ponovno su se nadvili oblaci europskog silništva, prepotentnosti. Santer opet diže glavu uvjetovanjem ulaska Hrvatske u Europu prihvaćanjem balkanskog regionalizma. Ljudi iz vremena Jamesa Beckera, čovjeka koji je odobrio napad na Hrvatsku, šunaju po prostoru jedne suverene države, a u Rijeci im pomažu oni, kojima je vraćanje na staro jedina preokupacija, a sve nevolje vlastite države koja tek stvara i izgrađuje svoje demokratsko ustrojstvo, služe im kao dobar izgovor za postizanje svojih ciljeva. Jedan od njih, prvi čovjek skupštine glavnog hrvatskog grada, čak otvoreno izjavljuje kako mu bivše iskustvo i kadrovi mogu izuzetno dobro u tome poslužiti.

Što se to u stvari zbiva? Članovi Europskog parlamenta su dali svoj pristanak za ulazak Hrvatske u Vijeće Europe. Kolegij ministara nije ispoštovao tu odluku, zahitjevaajući od Hrvatske neke dodatne garancije da će se ponašati u duhu pravila ovoga foruma. Ministarsko vijeće traži od Hrvatske demokratičnost, a samo se krajnje nedemokratski ponaša prema vlastitom parlamentu. Svakomu tko imalo razmišlja ili pak zna nešto iz povijesti i Europe i Hrvatske u njoj, ostaje da sumnja u nešto drugo. Pravi uzrok nisu niti izbori u Mostaru, niti ustavno pravo jednog predsjednika države da potvrdi župana, niti povratak izbjeglica,

kojim su Istra i kvarnerski otoci oteti od Hrvatske i pripojeni Italiji, i kada je fašizam već bio uzео maha.

Ovakvim se stečevinama nitko u Europi ne može podičiti. Žalostno je što su ovi datumi i događaji iz hrvatske povijesti skoro nepoznati (po svojoj prilici namjerno) široj javnosti pa čak i znanstvenim krugovima koji su se bavili proučavanjem fašizma kao pojavom. Zaboravljanje ovog dijela povijesti hrvatskog naroda vjerojatno je proizašlo i iz spleta nesretnih okolnosti što je dio hrvatskog naroda te iste 1941. godine, ugledao mogućnost uskrnuća samostalne hrvatske države kroz osnivanje NDH, a u svojevrsnoj sprezi sa i na ovim prostorima narastajućim silama fašizma. Poslije rata, u novouspostavljenoj Jugoslaviji, sve su to izuzetno vješto iskoristili nositelji velikosrpskih ideja, prigrabili sva prava pobjednika, negirajući antifašistička dostignuća goleme većine hrvatskog naroda.

Vrijeme je da se o tim dostignućima progovori upravo zato što izgleda ona ponajviše smetaju svima onima koji vrata Europe zatvaraju pred Hrvatskom:

- antifašistički pokret u Hrvatskoj organiziran je ranije nego u bilo kojem dijelu Europe, već nakon nepune dvije godine borbe najveći dio Hrvatske bio je pod nadzorom hrvatske vojske i njenih tijela vlasti,

- u ukupnom broju partizanskih odreda uvjerljiva glavnina bila je hrvatska,

- čak i među srpskim, bosanskohercegovačkim, slovenskim, makedonskim i drugim partizanima, većinu

odgovornih i političkih dužnosti su obnašali Hrvati ili pripadnici drugih naroda koji su se ranije školovali ili boravili u Hrvatskoj, Rječju, Hrvati su bili nositelji antifašističke borbe na prostorima jugoistočne Europe, činili su glavninu partizanske oružane sile sve do sredine 1944. do završne operacije pokrenute sa Visa u suradnji sa saveznicima.

Antifašistički pokret Hrvatske izvorno je i do kraja bio hrvatski i demokratski. Krunski dokazi za to su odluke I. i II. zasjedanja ZAVNOHA, zbog kojih i na temelju kojih je i obnovljena Jugoslavija ustrojena kao konfederalna država, što je sve potvrđeno i Ustavom iz 1974. Takve odrednice toga ustava, dale su hrvatskoj i formalno pravo da 1991. donese odluke o raskidanju svih državno-pravnih sveza sa sada već bivšom jugoslavenskom federalnom državom.

Ali, pored odluka ZAVNOHA, koje je kasnije prihvatio i AVNOJ, treba spomenuti i druge, posebice tzv. Pazinske odluke, kojima se 1943. sjedinjuju Istra, Rijeka, Zadar, Kvarnerski otoci sa maticom zemljom - Hrvatskom. Demokratsko obilježje antifašističkoj borbi u Hrvatskoj trajno daje i činjenica da su u njemu najbrojnije sudjelovali politički neopredjeljeni domoljubi, te veliki broj članova HSS i drugih prijeratnih političkih stranaka. Ali u utemeljenju partizanskih postrojbi, sve su one nosile imena poznatih boraca za hrvatsko iz dalje ili bliže prošlosti bez obzira kojem su političkom pravcu pripadali. Zastave tih postrojbi uvijek su nosile hrvatska obilježja.

Današnja hrvatska država međunarodno je priznata i suverena. Ima temelje i na povijesnom pravu ali i na svojoj antifašističkoj borbi. To joj daje legitimitet u svrstavanju među pobjednike u II svjetskom ratu. Ona je nakon mnogobrojnih desetstoljetnih pokušaja, od kojih je bio i jedan od najtragičnijih 1941. utemeljena voljom cijelog svog naroda. Ovaj put on je sav bio na jednoj strani. Možda upravo to smeta onima koji su antifašizmom diče, a ustali su protiv njega tek onda kada su bili ugroženi isključivo njihovi vlastiti interesi. No, Hrvatska će u Europu. Sigurno!

Josip Welte

SVI BOSANSKI AMBASADORI

Piše: Vlado MRKIĆ

Najavljena velika smjena ambasadora, a sa njima, kako to obično biva, i ostalog osoblja, u nekoliko zemalja širom svijeta, samo je epilog dugotrajne i bespoštedne zakulisne diplomatsko-stranačke borbe. Da li će predstojeće "osvježanje" nešto promijeniti na bh. diplomatskoj promociji u svijetu, u ovom času teško je reći. Međutim, da se malo što mijenja u načinu izbora i imenovanja na ova izuzetno značajna, skupa i cijenjena mjesta, još od vremena kada je u zemlji trajao rat, i kada su počele prve borbe za ambasadorske akreditacije, sasvim je sigurno. Ali, da vidimo kako izgleda trenutna slika u svijetu kada je riječ o našim diplomatsko-konzularnim predstavništvima.

Očekivane smjene

Prema podacima do kojih smo uspjeli doći, na dan 2. veljače ove godine, dakle prije nekoliko mjeseci, što znači da je stanje uglavnom i danas nepromijenjeno, ukupno su u diplomatsko-konzularnim predstavništvima Bosne i Hercegovine bila zaposlena 242 radnika. Od toga je 23 ambasadora i pet konzula, a ostatak čine razne diplomatske dužnosti nižeg nivoa i osoblje.

Bosanski ambasadori su: Hajrudin Somun u Ankari; Husein Živalj u Beču; Hadžo Efendić u Bernu; Enver Ajanović u Bonu; Bisera Turković u Budimpešti; Nusret Čančar u Dohi - Katar; Naim Kadić u Kuvajtu; Muhamed Filipović u Londonu; Muharem Nezirović u Londonu; Senahid Bistrić u Rijadu; Izet Serdarević u Štokholmu; Omer Behmen u Teheranu; Muhamed Kupusović u Tripoliju; Nerkez Arifhodžić u Tunisu; Mustafa Bijedić u Ženevi (Misija pri UN); Mahir Hadžiahmetović u Beču (Misija pri OSCE); Ibrahim Dikić u Moskvi (Misija pri RF); Kasim Trnka u Zagrebu; Uglješa Uzelac u Ljubljani; Nikola Kovač u Parizu; Tatjana Ljuić-Mijatović u Beču (Misija pri UN); Sven Alkalaj u Vašingtonu; Vlatko Kraljević u Rimu, te Ivica Mišić u Njujorku (Misija pri UN).

U diplomatsko-konzularnim predstavništvima BiH zaposleno je oko 240 radnika, od čega je 90 odsto Bošnjaka. Od ukupno 40-tak ambasada, konzulata i ostalih diplomatskih predstavništava, 26 je potpuno jednonacionalno. Predstojeća smjena na ambasadorskim stolicama trebalo bi, bar prema postignutim dogovorima među federalnim partnerima, ostvari više mjesta za diplomate hrvatske nacionalnosti

Prema najavljenim smjenama, trebalo bi da dobijemo desetak novih ambasadora. Tako na mjesto ambasadora u Turskoj trebao bi biti imenovan Enes Pelidija, umjesto Hajrudina Somuna. Iz Irana u Ljubljani prelazi Omer Behmen, a Uglješa Uzelac odlazi u Moskvu. Kasim Trnka, po ovome prijedlogu, trebao bi otići na istu dužnost u Belgiju, a na njegovo mjesto doći Ferhat Šeta. Ambasador u Makedoniji trebalo bi biti Muhamed Bešić, a u Egiptu dosadašnji zamjenik ministra vanjskih poslova Hasan Dervišbegović. Nerkez Arifhodžić u Tunisu zamijenit će Enver Mahić, Muhameda Kupusovića u Libiji Mehmedalija Hadžić, u Maleziju odlazi Osman Mušić, u Pakistan Bećir Tanović, u Kinu Kemal Muftić, a umjesto Muhameda Filipovića, u Englesku ide Osman Topčagić.

Konzuli su Sulejman Talat u Istanbulu; Šahbaz Džihanović u Minhenu; Sadik Spahić u Štutgartu; Muhamed Kreševljaković u Milanu i Muharem Krzić u Oslu. Od ostalih, nižih nivoa diplomatsko-konzularnih predstavništava, tu su: u Abu Dabiju ministar savjetnik-otpravnik poslova Salko Čanić; u Amanu istu dužnost obnaša Muhamed Mrahović; Osman Mušić je prvi sekretar u Islamabadu; otpravnik poslova u Kairu je Avdija Hadrović. U dalekoj Bogoti (Kolumbija) ministar-savjetnik i otpravnik poslova je Narcisa Abdulagić; u Strazburu je savjetnik Aida Serdar; u Kopenhagenu Lamija Tanović je ministar-savjetnik; Muharem Zejnulah je otpravnik poslova u Tirani; Nedžad Musić u Briselu i Vasvija Vidović u Haagu rade kao ministri-savjetnici, dok je konzularni radnik u Berlinu Miroslav Vujičić.

Pet mjesta za Hrvate

Prema podacima kojima raspoložemo, u ukupno strukturi zaposlenih u diplomatsko-konzular-

nim predstavništvima 90 odsto su iz reda bošnjačkog naroda, sedam odsto su Hrvati, a tri odsto "ostali". Među ovim posljednjim, ustvari, do sada je bilo troje diplomata srpske nacionalnosti, Uzelac, Kovač i Ljuić-Mijatović. Možda je zanimljiv podatak da su Srbi u Federaciji do sada imali više ambasadorskih mjesta od federalnih partnera Hrvata. Tome treba dodati ambasadora pri UN Svena Alkalaja, čime bi rubrika sa naznakom "ostali" bila iscrpljena.

Od ukupno 41-og diplomatsko-konzularnog predstavništva, bar tako je bilo u veljači ove godine, čak 26 je potpuno jednonacionalno, popunjeno isključivo Bošnjacima. To su ambasade u Bonu (ukupno 19 zaposlenih), Bernu, Štokholmu, Londonu, Briselu, Teheranu, Tripoliju, Moskvi, Ankari, Kuvajtu, Madridu, Abu Dabiju, Islamabadu, Dohi, Kuala Lumpuru, Rijadu, Tirani, Tunisu, Amanu, Bogoti i Kopenhagenu. Uglavnom, u ovim ambasadama radi četiri do pet ljudi, najviše u Bernu i Štokholmu, po osam, a najmanje, po jedan, u Amanu, Bogoti i Kopenhagenu. Pored toga, jednonacionalni su i generalni konzulati u Štutgartu (deset zaposlenih) i Istanbulu, gdje ima pet zaposlenih.

Dalje analize pokazuju da, na primjer, u svim DKP-ima radi ukupno 16 Hrvata. Od toga je jedan ambasador, u Rimu; jedan generalni konzul, u Njujorku; jedan prvi tajnik, u Budimpešti, ministar-savjetnik u Beču, savjetnik za politička pitanja u Zagrebu, jedan savjetnik u Kairu. Ostali su na nižim dužnostima. Dva stručna referenta hrvatske nacionalnosti rade u Oslu i Haagu; jedan konzularni djelatnik je u Milanu; stručni suradnik u Beču; šef osiguranja u Zagrebu; dva djelatnika osiguranja, u Vašingtonu i Ljubljani; dva vozača, u Haagu i Milanu... Time bi spisak diplomata i

njihovog osoblja koji nisu Bošnjaci uglavnom bio završen.

Prema novim dogovorima na najvišem nivou, oko čega su se mjesecima lomila koplja i što je bilo jedna od najvećih prepreka mnogim dogovorima između Bošnjaka i Hrvata, za hrvatske kadrove rezervirana su ambasadorska mjesta u Rimu, Budimpešti, Vašingtonu, Beogradu i Kuvajtu. Nema sumnje da će to značajno promijeniti i nacionalnu strukturu ostalih "djelatnika" u ovim ambasadama.

O tome su se još poodavno dogovorili i predsjednici Izetbegović i Tuđman, prilikom potpisivanja Zagrebačkog sporazuma, u kojem je dio posvećen ovim problemima. Međutim, sve do danas taj dogovor nije proveden u praksi i tek bi najavljene promjene trebale pomoći u tome. Usaglašavanja idu dosta teško, što potvrđuje i podatak da nijedan od novih ambasadora hrvatske nacionalnosti još nije dobio suglasnost Predsjedništva BiH.

Sama procedura, inače, predviđa da prijedloge za ambasadore daje Ministarstvo vanjskih poslova, taj prijedlog razmatra i prihvaća Vlada Republike BiH, a konačnu odluku o naimenovanju ili razrješenju donosi Predsjedništvo BiH.

Zanimljivo je pogledati kako izgleda Ministarstvo vanjskih poslova BiH. Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji predvidio je da u njemu bude ukupno 311 zaposlenih. Od toga: jedan sekretar, sedam pomoćnika ministara, četiri savjetnika ministra, tri ambasadora i 196 (!) ostalih radnika. Prema stanju koje je bilo sredinom travnja u Ministarstvu je uposleno mnogo manje, svega 135 radnika, od čega pet Hrvata (dva pomoćnika ministra i tri "djelatnika"). Podatke o "ostalima" nismo mogli dobiti.

Prenijeto: SLOBODNA BOSNA, 30. juni 1996.

TKO ZAVRŠI PUN JE ZNANJA

U "državnim školama" bitno je postići što veću prolaznost. Time opravdati traženje plaća; povaliti se učinkom. Otuda je i neznanje veliko. U tome i jeste jedina mogućnost komparacije dva stila rada. U Katoličkom školskom centru, odnosno Gimnaziji, kriteriji za prolaznost su znatno strožiji. Da bi učenik položio ispit mora imati određeni kvantum znanja.

Govoriti o hrvatskoj prosvjeti u Soli, u nimalo definiranim odnosima, i pronalaziti bilo kakvu pozitivnost veoma je teško, skoro nemoguće. Niti jedna škola, primjerice od 40-tak pučkih u tuzlanskoj općini, ni približno nema sličan nastavni plan i program kao u Republici Hrvatskoj ili u Hercegovini. Naravno problematična je najviše tzv. nacionalna skupina predmeta. Osnovci Hrvati, njih oko 4 tisuće u Soli, učili su, sada već u prošloj školskoj godini onoliko hrvatske povijesti i jezika koliko je dozirano u bošnjačkim udžbenicima. U stvari, izuzetno malo. Ali njima u svjedodžbama piše da su položili hrvatski jezik, jer im je to pravo izjašnjavanje dopušteno. No, koliko su u biti naučili hrvatskoga, drugo je pitanje.

Niti srednjoškolci nisu u boljem položaju. U ovome slučaju knjiga je spala na jedno slovo, na Katolički školski centar. Prije toga, zbog cjelovitosti slike valja pripomenuti kaotično stanje općenito u školstvu na ovome području. Puno je bilo štrajkova tijekom protekle školske godine, prijetećih obustava rada. Dolazili su u Tuzlu intervenirati bošnjački ministar iz Sarajeva, uvjeravali i odlazili s obećanjima. Ali, unatoč dobro obavljenom poslu, misli se samo na ideološku pretpostavku, nastavnički kadar je ostajao kratkih rukava. Sada prijetite, jer opet nema plaća, neizdavanjem svjedodžbi učenicima.

Iskreno govoreći mnogi od njih nisu je niti zaslužili. U tome i jeste jedina mogućnost komparacije da stila rada. U Katoličkom školskom centru u Tuzli, odnosno Gimnaziji, jer ona jedina djeluje u okviru centra, kriteriji

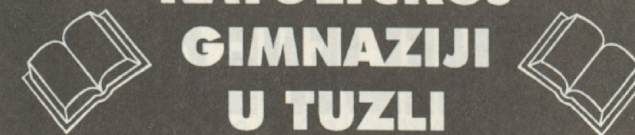
za prolaznost su znatno strožiji. Kako ističe ravnateljica gimnazije profesorica Marica Petrović takva su stajališta normalna i ispravna, pogotovo zna li se karakter ove obrazovne ustanove. Da bi učenik položio ispit mora imati određeni kvantum znanja. Stoga je tijekom školske godine došlo do napuštanja 20 polaznika i oni su morali pronaći sebi adekvatniju obrazovnu ustanovu. Još ih desetero na samome kraju nije uspjelo završiti prvi razred. To je ukupno 30 učenika, a zna li se da je prošle jeseni počelo se s tri odjeljenja prvoga i jednim drugim razreda, onda je jasno da iz kombinacije za sljedeću školsku godinu otpada jedna četvrtina polaznika. Profesorica Petrović ponovno ističe da će ovakav stil rada biti zadržan i nadalje. Zbog toga smo i najtraženiji na ovome području. Onaj tko završi biti će u velikoj prednosti nad ostalim, kazala je ona. Valja pripomenuti da se iduće školske godine planira upisati u Katoličku gimnaziju novih 100-tinjak učenika raspoređenih u tri odjeljenja prvog razreda. Bit će još dva odjeljenja drugog i jedan treći razred.

Na žalost, još uvijek je neizvjesno hoće li Katolički centar proširiti se iz postojećih dvije učionice, koliko tranutačno ima u tuzlanskoj osnovnoj školi "Pazar". Nedavno je, boraveći u Tuzli, biskup Pero Sudar s općinskim čelnicima potpisao ugovor o izgradnji zgrade Katoličkog školskog centra na prostoru Kloštera, gdje je nekada bila škola časnih sestara. Izgradnja bi izgleda trebala početi krajem kolovoza, no kada će biti završena neizvjesno je. Do tada, po svoj prilici, Gimnazija, jedina škola u sklopu Katoličkog školskog centra u Tuzli radiće u postojeće dvije učionice ili možda u još kojoj.

Ali što je i najlošije za hrvatske učenike, iz županijskoga ministarstva prosvjete nema nikakvih naznaka o mogućnostima preustroja ovdašnjeg školstva, makar u oblasti nacionalnih skupina.

B. Č. - Z. B.

PRIJEMNI ISPIT U KATOLIČKOJ GIMNAZIJI U TUZLI

Zanimljivosti što se nameću kao problemi u povodu nuspjeha koji su pokazali osnovci na lipanjsko-srpanjskom roku

Ovih dana završen je prijemni ispit u Katoličkoj gimnaziji u Tuzli. Od pedeset kandidata, koliko ih se natjecalo za prijemni ispit u prvi razred, samo njih 27 pozitivno je verificiralo ovaj test.

Gotovo svi ovi osnovci donijeli su iz svojih škola odlične ocjene!

To je ozbiljan razlog da se što srčanije poskrbimo oko realizacije drugog dijela Katoličkog školskog centra. Na taj način Gimnazija bi sebi pripremila učenike koji možda ne bi bili summa cum laude, ali bi znali najelementarnije gradivo koje se tražilo na ovom ispitu.

Međutim, da ne bi izgledalo sve tako crno kako statistika pokazuje, treba reći da među ovom djecom ima vrlo darovitih mladih ljudi koji potvrđuju pravilo da nijedna škola ne može upropastiti pametno dijete.

Zanimljivo je pogledati pismene radnje iz hrvatskog jezika na temu Svijet u kome živimo - svijet koji želimo.

Učenica Danijela Arandelović napisala je: "Živim u ovoj potpunoj zbrci, u kojoj moji snovi ne mogu postati stvarnost. Željela bih drugi svijet u kome su snovi java, želim se izgubiti u svojoj mašti. Ovo nije svijet za pjesnika, za smrtnika poput mene (...) Eh, kada bi mi se dogodio san, kada bi se dogodio čovjek i ljubav, prvenstveno život, ja bih bila sretna".

Sanda Banović, pak, piše: "Svijet je pun atomskog naoružanja i sve se više puni tim ubojitim "gvoždem", što može ozbiljno ugroziti čitavo čovječanstvo".

To nije svijet kakav ja želim. Svijet koji mene privlači poput magneta, skriven je daleko u prošlosti. To je svijet Adama i Eve. Svijet sretnih ljudi što ne znaju za zlo, jednostavno rečeno - svijet ljubavi!

Kada bi, kažem "kada bi", jer to nije moguće, svijet opet bio takav, opet bi se našao netko tko bi sve to pokvario i uništio".

"U traženju boljega svijeta ostao je izbor, kao i uvijek", piše učenik Dalibor Ilić, "Težak, koji vodi do prave, možda pomalo i skrivene istine. I lijep, onaj koji vodi u pakao! Mnogi ljudi njime hode. Upravo zato, svijet je i poslije obećanog Spasenja i ukazanog Puta ostao grešan. Zatvorio je oči da ne vidi Svjetlo. Svjetlo koje se sasvim jasno probijalo kroz maglu grijeha. Ratovi, bolesti i druga zla i dalje uspješno i postojano ispunjavaju svijet".

Zrele misli ovih mladih ljudi ohrabruju. Gimnazija je željela upisati tri razreda. S onima što će nam doći u kolovozu, možda dobijemo dva. Žao nam je, ali ostajemo pri svome - nek je jedan, ali nek je vrijedan.

Iz Gimnazije

RENAULT

A.K.S. GRABOVIČKIĆ D.J.L. SA P.O. TUZLA
Tel. + 387 75 31 425, 821 186; Fax 821 186

CONCESIJA GRABOVIČKIĆ

SALON VOZILA:
231-683
MALOPRODAJA
DIJELOVA:
233-420

Herberts STANOX AUTOLACK

mlin Ljubače d.d.

"Husinski rudar"

75214 LJUBAČE - TUZLA

Tel.: 075/ 238-188
Fax: 075/ 238-188
Centrala: 075/ 808-055;
808-107; 822-002

SARAJEVSKI MEDIJI NEKOREKTNOSTI SU IZVJEŠČIVALI O KONCERTU "PORUKA MIRA IZ MEĐUGORJU"

NEUTEMELJENE OPTUŽBE NA RAČUN HRVATSKE

Koncert u Međugorju dobio u Sarajevu jak politički prizvuk

Koncert u Međugorju kojim je obilježena 15. obljetnica Gospina ukazanja dobio je u bosanskohercegovačkoj javnosti, odnosno njezinom bošnjačkom dijelu, jak politički prizvuk. Tako nešto bilo je neočekivano samo onima koji ne poznaju način na koji se kreira javno mnijenje u političkome i medijskom krugu kojem je središte Sarajevo i ovdašnja bošnjačka vlast.

Jedan od konstanti te politike jeste optuživanje službene hrvatske politike, kako one u RH, tako i kada je riječ o politici bh. Hrvata. Permenentno umanjivanje objektivno golemih zasluga Hrvatske, od obrane Federacije pa do prijema stotina tisuća izbjeglih i prognanih stvorilo je ozračje u kojem čak i neki krajnje bizarni slučajevi mogu postati povod za nove i nove optužbe.

Naravno, u takvom ozračju, dolazak predsjednik Tuđmana u Međugorje bio je prava poslastica brojnim komentatorima i inače nesklonim Hrvatskoj.

Tako je Oslobođenje u svom udarnom komentaru ocijenilo Tuđmanov dolazak u svetište mira potvrdom da hrvatski predsjednik "zapadnu hercegovinu smatra dijelom Hrvatske" i da "govor o nezavisnosti ove države (BiH) predstavlja običnu farsu".

Reagirale su i političke stranke. Javnost je upoznata sa prosvjedom SDA Hrvatske koja je navela kako je hrvatski predsjednik došao u Međugorje "bez ikakvih prethodnih konzultacija s Vladom BiH". UBSD je kritizirao Ministarstvo vanjskih poslova da olako prelazi preko kršenja suvereniteta BiH. Iz Liberalno-bošnjačke organizacije otišli su i korak dalje pa ustvrdili kako osim grubog kršenja "suvereniteta i integriteta" to "predstavlja jedan od posljednjih trzaja politike koja pokušava dio BiH pripojiti Hrvatskoj". I u LBO su svoju reakciju utemeljili na tome da je

dolazak dr. Tuđmana u Međugorje bio bez znanja i odobrenja bh. državnog rukovodstva.

Na ovakve i slične napise reagiralo je hrvatsko veleposlanstvo u Sarajevu, pripćenjem što ga je potpisao veleposlanik Darinko Bago. Tražeći od svih medija da isprave netočne informacije o tome kako je posjet dr. Tuđmana organiziran izvan uobičajenoga diplomatskoga protokola i "bez konzultacija s Vladom BiH". Ovim se napisima, kako se kaže, željelo pogrešno informirati javnost o tome da su u organizaciji koncerta zaobidene vlasti države Bosne i Hercegovine.

U pripćenju se prosvjeduje zbog načina kojim se, bez ikakve provjere istinitosti, u javnosti plasiraju informacije, kojima se nasilno želi stvoriti što negativnija slika o stanju odnosa između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

"Provjerenom metodom hajke prvo se plasirala tzv. vijest o tobožnjem neinforimiranju bosanskohercegovačkih vlasti o održavanju koncerta, da bi se potom raznim pripćenjima oglasile pojedine stranke iz BiH, pa i iz Hrvatske, koje osuđuju posjet predsjednika Hrvatske dr. Franje Tuđmana Međugorju bez, navodno, ikakvih konzultacija s Vladom BiH", piše u tom pripćenju.

"Zbog objektivnog informiranja javnosti Veleposlanstvo Republike Hrvatske ovim putem želi pripćiti da je, sukladno diplomatskoj praksi, o razlogu, načinu i vremenu dolaska predsjednika Republike Hrvatske, te o sastavu visokih dužnosnika hrvatske države koji su bili u predsjednikovoj pratnji, izvjestio Ministarstvo vanjskih poslova Bosne i Hercegovine".

"Osim toga, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Sarajevu je posebnom notom uputilo zamolbu nadležnim tijelima Bosne i Hercegovine za do-

zvolu preleta i slijetanja helikopera na teritorij Bosne i Hercegovine, koji su prevozili predsjednika Republike Hrvatske i izaslanstvo Vlade Republike Hrvatske, na koju notu je zaprimljen službeni pismeni odgovor Ministarstva vanjskih poslova BiH, kojim je dopušten prelet i slijetanje helikopera", ustvrdili su iz Veleposlanstva RH u BiH.

"Držimo da ovi navodi, kao i činjenica da nije bilo službenih reakcija vlasti BiH, pružaju dostatno elemenata za objektivnu ocjenu svih uobičajenih diplomatskih postupaka u organizaciji prošlotjednog međugorskog koncerta, kao i namjerama onih koji su njegovu temeljnu poruku mira i visoku razinu umjetničkog ugođaja, služeći se neistinama, željeli skrenuti u tobožnji međudržavni incident" zaključak je na kraju pripćenja koje je potpisao veleposlanik Darinko Bago.

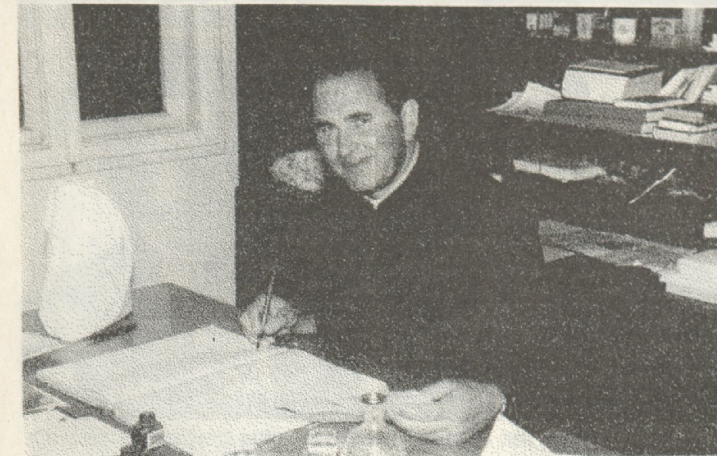
Kako se vidi, u ovom pripćenju je preciznim rječnikom argumentirano da su se prigodom organizacije apsolutno poštivali uobičajeni diplomatski postupci uz puno uzavanje nadležnih tijela Vlade BiH.

Ono je donekle utišalo kampanju o kršenju "suvereniteta i integriteta". Dnevne novine uredno su prenijele pripćenje Veleposlanstva, ali bez ijedne riječi isprike. Umjesto toga došlo je i pripćenje iz Ministarstva vanjskih poslova BiH. U ovom se pripćenju, doduše, priznaje da je diplomatskim putem, blagovremeno i na uobičajeni način MVP BiH

obavješteno o dolasku i prisustvu svečanom koncertu "Poruka mira iz Međugorja" predsjednika RH dr. Franje Tuđmana i drugih visokih dužnosnika. Priznaje se i da su upućeni pozivi i visokim dužnosnicima BiH i Federacije koji navodno zbog ranije preuzetih obveza nisu mogli doći. Međutim, ovo pripćenje izdano u vrijeme kad je ministar dr. Prlić bio na službenom putu u Vatikanu (što ostavlja mjesto pretpostavci da ga je pisao netko od bošnjačkih službenika) čudno je iz jednog sasvim drugog razloga. Naime, u njemu se kao "neprihvatljiva" ocjenjuje praksa da simboli BiH nisu bili istaknuti na odgovarajućim mjestima. Apstrahirajući potpuno činjenicu da "simboli BiH" ustvari još uvijek ne postoje barem BiH kao države ravnopravnih naroda kakva je dogovorena u Daytonu, a ne sada postojeće Republike BiH u kojoj postoji majorizacija Bošnjaka) - zanimljivo je da Ministarstvo vanjskih poslova optužujući organizatore za "neprihvatljive postupke" tvrdi kako je neistinitost "simbola BiH" izazvalo "pozornost i prosvjede javnosti". Čudno je, naime, to da onima u MVP-u BiH koji su pisali ovo pripćenje nije poznato da su "pozornost i prosvjeti javnosti" gotovo isključivo bili izazvani, kako smo gore naveli, navodnim tvrdnjama kako je posjet organiziran bez "konzultacija s Vladom BiH", što je i samo Ministarstvo u svom pripćenju póbilo. A. ZORNIJA

HRVATSKA RIJEČ, 28. lipnja 1996.

PATRON ŽUPE U ŽIVINICAMA

Prečasni Šimo JANJIĆ, župnik (snimljeno 1979.)

U ponedjeljak, 24. lipnja 1996., u Živinicama je svečano proslavljen dan zaštitnika župe sveti Ivan Krstitelj. Sigurno je, da je mir u Bosni doprinio ovogodišnjoj veličanstvenoj proslavi sv. Ive, dana njegova rođenja. Vjernici su u velikom broju tri dana za redom - trodnevnicom za sv. Ivu - dolazili u crkvu, molili, ispovijedali se i sudjelovali u svetoj misi i slušali propovijedi. Na sam blagdan misno slavlje je vodio dr. Franjo Topić, profesor Teološkog fakulteta i predsjednik HKD "Napredak" koji je, u svojoj propovijedi govorio o svetom Ivi Krstitelju, njegovom životu, službi Bogu i ljudima, i poukama koje daju njegov život i njegova žrtva. Poseban naglasak propovijedi bilo je - OBRAĆENJE, ali vrlo praktično.

U našem tuzlanskom dekanatu sv. Ivi u čast posvećena je župa Živinice. Ona je kanonski osnovana u listopadu 1969. godine za vrijeme Vrhbosanskog nadbiskupa dr. Smiljana Čekade, koji je za prvog župničkog župnika imenovao vlč. Miju Perića, koji je bio župnikom do kraja 1982. godine. Za vrijeme njegovog župnikovanja, sagrađen je župni stan za svećenike i izvršio je pripremu za dobivanje dozvolu za gradnju nove crkve u čast Ivana Krstitelja. Dozvolu za izgradnju je dobio njegov nasljednik vlč. Marko Hrskanović. Temelji crkve su započeli 5. lipnja 1984. godine. Nadbiskup dr. Marko Jozinović posvetio je kamen temeljac 22. kolovoza 1984. Radovi na crkvi su brzo napredovali, narod se lijepo odazivao i novčano i u radovima, tako da su župljani Živinica već krajem 1989. godine mogli u novo sagrađenoj crkvi imati prvu svetu misu.

Sveti Ivan Krstitelj u Podmilačju kod Jajca

Štovanje sv. Ivana Krstitelja je veoma rašireno u našem katoličkom puku. Sv. Ivan spada u stroge iznimke što se tiče sviju svetaca u katoličke crkve osim Blažene djevice Marije, po tome što se slavi dan njegova dolaska na ovaj svijet, a ne dan smrti.

U cijeloj Bosni su mnoge crkve i kapele posvećene sv. Ivanu. Najslavnija je, naravno, crkva i svetište sv. Ive u Podmilačju kod Jajca.

Ove je godine, hvala Bogu, obnovljena proslava sv. Ive u Podmilačju. Nažalost, crkva je i sav okoliš porušen, ali to nije

već rat bjesnio u Hrvatskoj i nazirao se i rat u Bosni i Hercegovini, koji je stvarno i počeo početkom 1992. godine.

Don Šimo aktivni karitativni djelatnik. Sa svojim osobljem je razmišljao i poduzimao radove i na crkvi sv. Ivana Krstitelja. Tako je 1993. godine nabavio novi hrastov oltar i klecala ispovijedaonica. Prva župnikova briga je bila pomoći župljanima i hrani, lijekovima i drugim stvarima, što je Caritas dobivao od dobrih ljudi iz svijeta. Prošle, 1995. godine uvedena je rasvjeta u crkvu, a ove, 1996. godine obavljani su radovi u interijeru crkve: žbukanje, krečenje,

bojenje i keramički radovi. Sada crkva izgleda vrlo lijepo i dostojanstveno. Međutim, preostalo je još mnogo radova: uredjenje vanjskih stepenica, dopuna lustera, vanjska rasvjeta, ispovijedaonica, kip svetog Ive izliti u bronci, euharistikon, krstionica, klupe, sakristija i ozvučenje, te još sitnih radova i uredjenje.

Uvjereni smo da će župnik i župljani župe Živinica dovršiti i urediti svoju crkvu posvećenu sv. Ivanu Krstitelju, te da ćemo slijedeće godine slaviti misno slavlje u potpuno dovršenom svetom hramu.

Š. J. - J. N.

Župna crkva sv. Ivana Krstitelja u Živinicama

omelo da se na svim misama na sv. Ivu okupi preko 30 tisuća vjernika. Doduše, to i nije veliki broj u odnosu na sto pedeset tisuća, koji su se nekad tu okupljali na pokoru i molitvu. Ipak je sv. Ivo, uz sve nedaće koje su zahvatile ovaj narod, okupio značajan broj svojih uciviljenih štovatelja.

Osjetila se posebna atmosfera na licima naših ljudi: tuga pomiješana sa radošću koja obećava.

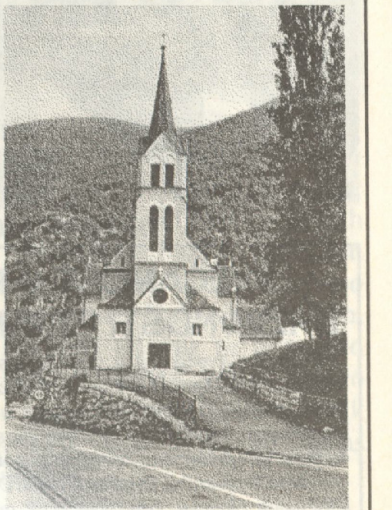
Na glavnoj misi je propovijedao banjalučki biskup msgr. Franjo Komarica. Propovijed je trajala 65 minuta, tako da su bili zadovoljni svi oni koji su željeli nešto nadahnuto čuti.

Uz biskupa je sudjelovalo mnoštvo svećenika, njih preko šezdeset.

Što se tiče nas Tuzlaka, mislim da smo bili skupina koja je došla s puno vjere i odanosti, sa najudaljenije točke naše

Bosne. I na koncu, želim se zahvaliti Bogu za ponovni dar našeg svetišta sv. Ive u Podmilačju, koje ćemo uz Njegovu pomoć ponovno oživjeti i obnoviti.

Fra M. Štekić

Crkva sv. Ive u Podmilačju prije rušenja 01.03.1993.g.

OBIJEZAVANJE OBLJETNICE REPUBLIKE HRVATSKE

U obnovljenim prostorijama Hrvatskog doma u Tuzli, 30. svibnja ove godine upriličen je domjenak što su ga u tu čast priredili Konzulat republike Hrvatske u Tuzli i Društvo "Hrvatski dom" iz Tuzle.

Ugledne zvanice, brojni prijatelji i gosti uveličali su svečanost i podijelili radost što već šest put obilježavamo blagdan postojanja države koja za sve Hrvate znači otjelovljenje stoljetnih snova.

Domjenku je prethodila kazališna predstava "Ribanje i ribarsko prigovaranje", Petra Hektorovića, u izvođenju Hvarskog pučkog kazališta. "Hrvatski dom" je bio pravi prostor za ovu prigodu i radi njegova predznaka i poradi njegove uloge i mjesta u životu Hrvata našega kraja.

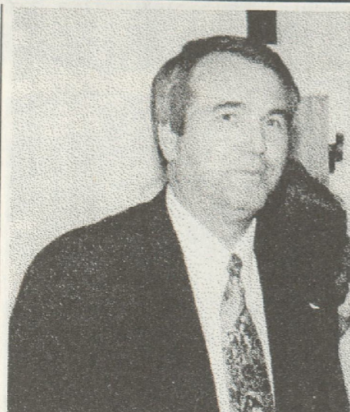
Na toj svečanosti još su sudjelovali

Tamburaški orkestar HKD "Napredak" iz Tuzle, pod ravnanjem gosp. Vinka Dobričića, te članica recitatorske skupine Katoličke gimnazije iz Tuzle, Slađana Čosić.

Nazočnima se, pozdravnom riječju, obratio gosp. Krešimir Alerić, konzul Republike Hrvatske u Tuzli. Zahvaljujući se svima, gosp. Alerić je naglasio značaj naših okupljanja u ovakvim prigodama i u ovakvim domovima. Istakao je interes Republike Hrvatske u pomaganju Hrvatima tuzlanske veležupe u ostvarivanju njihovih nastojanja za opstanak na ovim prostorima.

Sve je bilo s mjerom i ukusom, primjereno značaju blagdana koji je obilježen.

M. P.

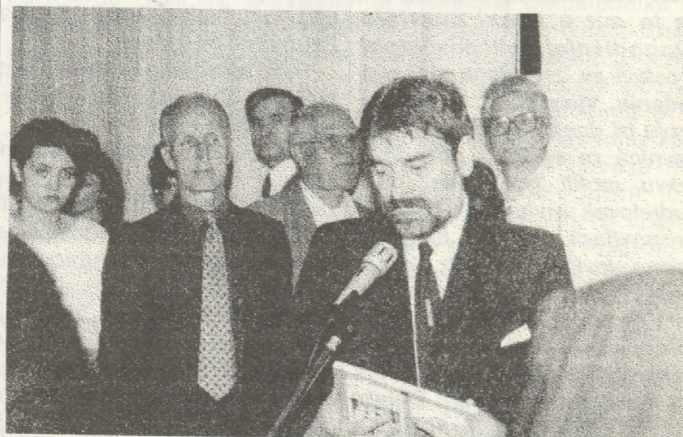

Čestitka gosp. mr. Josipa Šimica, predsjednika

Pozdravna riječ gosp. konzula Krešimira Alerića

HVARSKO PUČKO KAZALIŠTE U TUZLI

Gradonačelnik grada Hvara, gosp. Milan LAKOŠ

U okviru obilježavanja obljetnice državnosti Republike Hrvatske, 30. svibnja u Tuzli je gostovalo Hvarsko pučko kazalište. "Ribanje i ribarsko prigovaranje" naziv je predstave koja je postavljena na daske tuzlanskog teatra.

Riječ je o 62. izvedbi ove predstave i djelu Petra Hektorovića, književnika i pjesnika iz Staroga grada, koji je kroz pisanu riječ njegovao bogatu hrvatsku renesansnu baštinu. Predstava je izvedena na čakavštini, pomalo arhaičnom jeziku koji je djelomice limitirao publiku u razumijevanju teksta. No, i pored toga shvaćen je ugođaj predstave koja je u prvom redu prikazana srcem i dušom hrvatskih glumaca-amatera.

"Ribanje i ribarsko prigovaranje" je predstava epski kazivana, gdje Petar Hektorović u putovanju sa dva ribara kroz tri dana dočarava ne samo doživljaje ribolova nego i narodnu mudrost, kroz usta Paskoja i Nikole, ribara. Govori se o vječnim temama našega života, ali i pokušajima da se iz svega što nam se dogodi izvuče neka pouka.

Inače, glumci-amateri Hvarskog pučkog kazališta glume već duži niz godina. Ovo kazalište osnovano je u Zagrebu studentske 1969/70. godine i radilo je u prekidima. Gledateljstvu su se predstavljali nekada kao samostalna družina, a nekada u okviru zajedničkog Kulturno-umjetničkog društva. Svoj rad Hvarsko pučko kazalište obnovilo je u ratu 1991. godine kada se počelo i sa pripremama predstave "Ribanje i ribarsko prigovaranje". Time je nastavljena tradicija kojom se osjećaju i nasljeđuju Čakavci koji su nesumnjivo dio bogate baštine Hvarskog područja, ali i cijele Hrvatske.

Danijela BOŽIĆ

Razgovor ugodni...

Tamburaši HKD "Napredak"

SVEČANOST U POVODU DANA DRŽAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE

Prigodna svečanost u povodu Dana državnosti Republike Slovenije održana je 25. lipnja 1996. i u Tuzli. Pozdravio je gospodin Janez Rakovec, predsjednik Društva Slovenaca u Tuzli. Uzvanici su upoznati sa današnjom Republikom Slovenijom: stanje, razvoj, perspektive, povijest, kultura, gospodarstvo, prirodne ljepote i dr. Recitale iz pjesama poznatih slovenskih pjesnika, izveli su članovi Društva. GKUD "Bosna" izvelo je splet štajerskih plesova. Gradonačelnik mr. Selim Bešliagić i drugi uzvanici, čestitali su blagdan slovenskim građanima, koji žive u našem gradu.

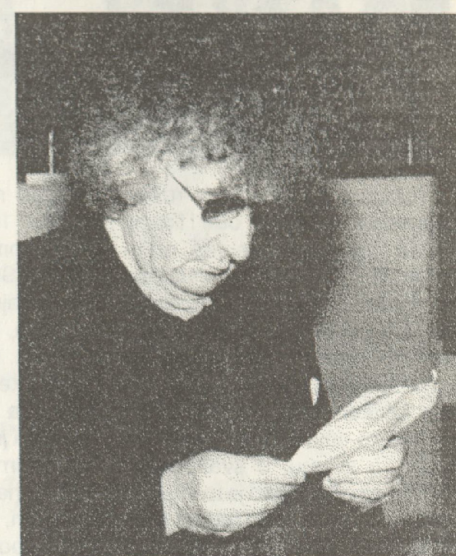
HG

SVEČANOST U POVODU JUBILARNOG PEDESETOG BROJA HRVATSKOG GLASNIKA

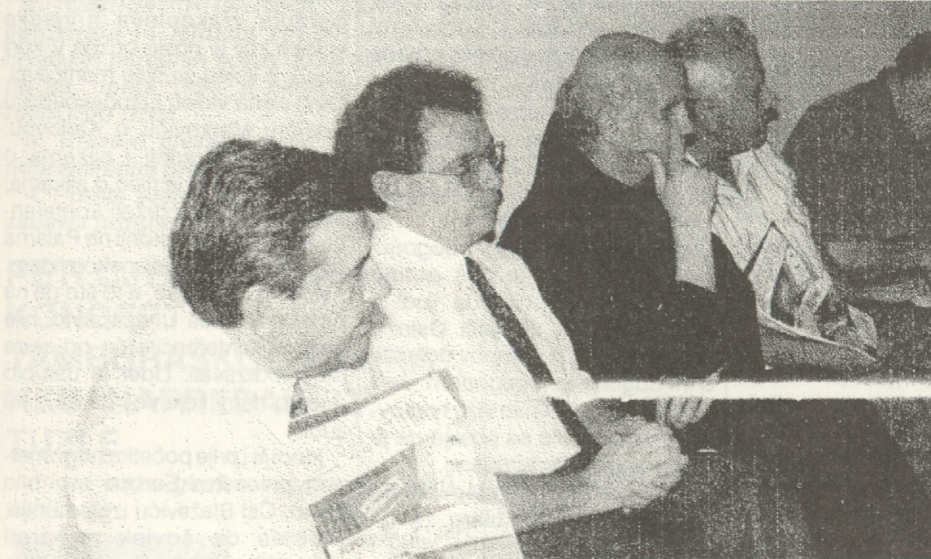

Pozor, Direktor ima riječ

U prostorima HRVATSKOG DOMA u Tuzli održana je, 12. lipnja 1996., svečanost u povodu jubilarnog pedesetog broja HRVATSKOG GLASNIKA u nazočnosti velikog broja zvanica, suradnika i brojnih prijatelja lista. Organizirana je i lijepo uređena izložba svih dosadašnjih primjeraka glasnika. Fra Petar Matanović i mr. Ljubomir Aždajić govorili su o dosadašnjem radu u ratnim i poratnim uvjetima, problemima, uspjesima, angažiranosti svih suradnika, kako u pisanju članaka, tako i na tehničkom uređenju lista.

Glavni priprema govor ...

Pažljivo slušamo o našem Glasniku...

Čestitke...

Pa, ovi Glasnici su odlični...

Tu je i urednik...

Zahvaljujemo se svim suradnicima, autorima mnogih zanimljivih i vrijednih napisa, fotoreporterima, tehničkim djelatnicima. Posebno se zahvaljujemo svim donatorima lista, bez kojih, sigurno, Hrvatski Glasnik ne bi mogao izlaziti. HVALA SVIMA, koji su na bilo koji način pomogli da Hrvatski Glasnik ugleda svjetlo dana i da do danas redovno izlazi.

HG

PAMET FREI!

Prošao je svibanj, miris ruža i bagrema s njim. Evo, ode i lipanj, mirisa lipe ćemo se još malo prisjećati. Priroda nam je dala ono što može, sve je bilo besplatno, sve smo uzeli, a vratiti skoro nećemo ništa. Kada ovi ugodni prirodni mirisi nestanu, ostaju oni koje stvaramo mi, neugodni, da ne kažem smrad. Osjeća se on dobro, u svemu, u svakodnevnom životu. Pokazalo je vrijeme između ova dva broja našeg lista. Pored onih sitnih, malih briga za goli život, zaokupljali su nas ekologija, nadolazeći godišnji odmori, izbori, štrajkovi, prvenstvo Europe u nogometu, ljetna shema televizije...

U svemu tome dosta toga je ružno mirisalo. Komunalci nam grad samo probaju počistiti. Pada po neka, prijatelja kaznama. I parola "ČUVAJTE ČISTOĆU, EKOLOGIJA JE JEDINA ŠANSA"! Neki su poslušali, pa čak traže i vozila sa bezolovnim (bleifrei) benzinom. Ali kada dođu do registracije, naplate im pristojbu za ekologiju. U Europi, u koju nas uporno guraju, takve stimuliraju popustom. U nas umjesto popusta - NOVČANIK FREI!

Ne zaudaraju nam samo kantejneri za smeće i ono što bacamo oko njih. Ni budućnost nam ne miriše. Kako će kada svaki dan netko izbaciti hrpu prljavoga rublja. Pred izbore ga je sve više. Narod, jadan, čisti li čisti, no izbacivača (čitaj političara) sve je više i više. Glume Ameriku! Kandidata bez broja, čak je puno i nezavisnih. Sjećam se predsjedničkih izbora jedne godine u Americi. Jedan se skupa sa svojim majmunom kandidirao. U njegovu neovisnost sam uvjeren, za ove se naše tako ne bi moglo reći. Jer, dosta je među njima onih istih iz bliže nam prošlosti koji su i te kako bili ovisni. Ne znam samo kako ih pronađu. Eto, i Jole Musa se pojavio ponovno u Mostaru. Kao da se nitko ne sjeća njegovih cirkusa prilikom glasovanja za predsjedništvo nagometnog saveza ex Jugoslavije. Meni to miriše na ono staro, a sa mnogim se Hrvatima pitam tko li u koalicionu listu gurnu i HSS. Jed-

nom se radio-reporteru omaklo pa tu listu nazvao jugoslovenskom. Za to vrijeme oni iz HDZ-a i SDA mudro šute, ali se i prijavljaju, ne zbog poraza na izborima, nego u slučaju ponovnog rata. Ovi će im sigurno gurnuti puške u ruke da ratuju za njih. Za sada vatreno oružje šuti. Obračun je štapovima od zastava i ponečim od tvrdog materijala. Bivšeg nam premijera prelatili stijegom, uz njega malo bolje prođe i poznati glumac. U svemu je ipak zanimljivo to što su pomoć zatražili u Hrvatskoj o kojoj od njih ama baš ništa lijepo nismo do sada čuli.

Predizborno se ozračje prenijelo i u Ustavotvornu skupštinu. Zagrepčani bi rekli da su tamo svi munjeni. Je li to zbog vrućine i sunca koje je nemilosrdno peklo, ne znam. Ali dogovora sigurno neće biti do hladnijeg vremena. Dok se to ne dogodi narodi će odnijeti gaće na štapu. Njima već uveliko mašu prosvjetni djelatnici, umirovljenici, a narod priča i policija. Prvi su prijetili da neće ispisati godišnja svjedočanstva, drugi gladu, a treći da će pustiti narod da radi što hoće. Prve su malo umirili nekim obećanjima, drugi su samo produžili stalni štrajk koji traje već nekoliko godina, a za treće sam samo čuo da se jedan dan nisu htjeli pojaviti na ulici. Za njihov "pauk" znam sigurno da je radio. Svaki dan na desetne vozila ukrađe. I to su mi ljudska prava. Jednog dana će i košulje s nas skidati pod motivacijom da ih nismo pravilno zakopčali.

Većina nas voli lijepo i sunčano vrijeme. To je znak da su godišnji odmori blizu. Nije narod zaboravio na sunčanje i odlazak na more. Još ako Hrvatska dozvoli ulazak samo uz osobnu kartu - puna šaka brade. To je naravno za one kod kojih geldtasche nije frei. Oni su si novac osigurali preko rata, izborili se za pravedan mir i sada - pravac more. Oni ostali, bez novca i posla, utješit će se jezerom na Kiseljaku ili Prokosovićima. No i tamo bi bilo bolje da idu kao nekada vlakom ili pješice jer će im za samo jedno

parkiranje auta uzeti 5 DM. Pristojbu za boravak neće moći izbjeći.

Na Slovensko primorje se neće moći bez vize, na crnogorsko se ne može nikako, ostaje ono malo našega, i Hrvatsko. Već su zabilježena reagiranja na odluku slovenske vlade: "Eto, oni koji su devedesetih godina bili najgratiji sada nam odmjerili od šake do lakta. Kažu kako su već u Europskoj umijeli pa se tako moraju i ponašati. Svi ostali su na Balkanu pa neka tamo ljetuju". Izuzetak od ove odluke je veliki dio članova udruženja Slovenaca. Oni su se osigurali hrvatskim domovnicama i putovnicama. Slovenci, naravno, mogu u BiH bez viza. Ponovno dolaze u Čelici da pokupe ono što "PRIRODA DAJE". Odnijeće nam sve lijepe mirise.

Prije, u onom bivšem sustavu, kako to običavamo reći, televizija je s početka ljeta mijenjala programsku shemu. I ova, u ovom novom sustavu, to isto čini. Na programu su satelitske inozemne emisije i uglavnom "demokratsko" sučeljavanje vođa političkih stranaka.

Osobno mi se najviše sviđaju inozemni komičari. Ima i luđih od nas! Ali sasvim ozbiljno i za razmišljati je o postupku televizije prilikom obilježavanja 15-godišnjice ukazanja u Međugorju. O proslavi koju je baš putom satelita gledala milijarda ljudi u svijetu, ni slova, niti riječi. Osim u komentaru na Tuđmanov dolazak u Međugorje tom prigodom. Je li se najavio? Je li imao vizu i putovnicu? Ispostavilo se poslije da je sve bilo uredno najavljeno.

Nije nas samo nasmijavala televizija. Na formularu za izdavanje putovnica BiH, stoji i rubrika "prebivalište", "općina" i "republika", i to ćirilicom i latinicom. Na moj komentar da je ćirilicom trebalo stojati "opština", a ne "općina", jedan mi Hrvat odsječe: "Ama šta ti hoćeš i ćirilica je naše pismo. Znaš li ti da je tzv. glagoljica ustvari hrvatska ćirilica?!" Znam, vidio sam to u Mostaru gdje tim pismom piše na domu Herceg-Stjepana Kosača. Odustao sam sli nisam mogao da mu ne pripomenem kako je možda i on jedan od onih što u Hrvatskom domu u Tuzli, uređiše učionicu za učenje stranih jezika, a na programu nema hrvatskog. Hrabri me ipak što u tom istom domu mogu svaki put kada dođem čuti sve više i više hrvatskih riječi. Nije to ljudi moji ni lako, preko noći naučiti. Zabilježih i jednog "tragičara" koji na televiziji, a istaknuta je i prva osoba veležupanijskog HDZ-a

reče: "(...) na ovim su prostorima duvali mnogi vjetrovi (...). Neka mu je oprošteno, on doista govori hrvatskim, u odnosu na "komičare" koji pretjeruju pa govore "duhaju".

Ovoga vremena u modi je bilo i slikanje. Mnogi su se slikali, većina mijenja osobne karte i putovnice. Putovnica, naravno nema, kažu neki da je to redukcija do rujanskih izbora, a neki da se tiskaju u Italiji u malim količinama. Pa neka italijanska privreda nešto zaradi, posebice mala privreda za koju inače kažu da je u svijetu najbolja. Važno je slikati se slika se i naš općinski načelnik, ali za predizborno kampanju. Istakli mu sliku po naseljima i skupljanju potpise. Drugi opet iz njegove stranke na televiziji priča kako je ta stranka najbolja i ima najviše članova. Pa što se onda članovi ne skupiše i ne potpisaše. No, taj isti gospodin reče kako Hrvatska ima hegemonističke težnje prema BiH. Istovremeno slušam vijest kako su kod Saborskog pronašli ostatke zrakoplova hrvatske vojske koji je nosio oružje V korpusu, a kojeg srušiše martićevci. Ovih dana vidjeh i Dudakovića u posjetu Markoviću u Karlovcu. Divane o suradnji i slikama o prošlosti. Kada je riječ o slikama, iforovci odbiše održati konferenciju za tisak u prostoriji na Palama u kojoj visi slika paljanskog lidera. Kao ne sviđa im se, a to što ga na potjernici nose u džepu to nije važno. Konferenciju će od sada moći održavati. Lider je ustupio mjesto dami koja voli da se grli i ljubi.

Meni je i prije početka nogometnog prvenstva Europe sve bilo jasno. Čiri Blaževiću izgleda nije. Vidi se da čovjek ne prati događaje u Vijeću Europe. Kako nam podvališe u Strassbouru tako bi i u Engleskoj: "Vi ste mala zemljica, nije valjda da biste htjeli biti i u nogometu najbolji. Zar vam nisu dovoljne titule prvaka u vaterpolu ili rukometu? Zar vam nije dovoljan onaj vaš što mlati reketom i usput mlati novce, ili pak onaj ošišan na indijanski način što sve živo izmlati u ringu? Namlatit će te novce i na najljepšem moru, a što ste Klinsmana premlatili sreća vaša te nije u Kinkelovoj stranki. Što se Čeha tiče, Sudeti i Šlezija su ionako bili uvijek naši!"

E moj Čiro, budi s mirom i pripremi se za svjetsko prvenstvo. Tamo će biti i Amerikanci. Zar ne vidiš da u Europi vlada pravilo VERSTAND FREI! I kod njih je vruće.

Motritelj

OBILJEŽAVANJE BLAGDANA SVETIH APOSTOLA PETRA I PAVLA

tradicijski i zadovoljenju svojih unutarnjih duhovnih potreba te umjet-

Društvo HRVATSKI DOM, uz suorganizaciju Franjevačkog samostana, s ograncima Hrvatskog doma, Udrugom HRVATSKA ŽENA i Hrvatskim kulturnim društvom "NAPREDAK", počeli su vrlo rano s pripremama za obilježavanje blagdana Svetih apostola Petra i Pavla, Patrona naše župe, te je plan obilježavanja izrađen do u detalje i realiziran sa slijedećim sadržajem:

1. Peti cjelovečernji koncert tamburaškog zbora HKD "NAPREDAK" održan je 26. lipnja 1996. godine u dvorani Narodnog pozorišta u Tuzli.

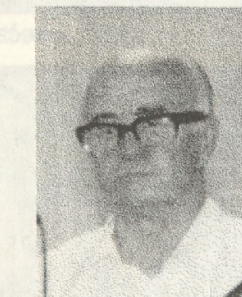
2. Udruga "HRVATSKA ŽENA" organizirala je izložbu ručnih radova i hrvatskih narodnih nošnji župe soli od 27. do 30. lipnja 1996. u prostoru Društva HRVATSKI DOM.

3. Crkveni pjevački zbor sa posebno pripremljenim programom za ovu prigodu.

4. Poslije svete mise održan je kulturno-zabavni program u dvorištu crkve.

PETI CJELOVEČERNJI KONCERT TAMBURAŠKOG ZBORA HKD "NAPREDAK" IZ TUZLE

mirna oaza glazbe sa puno radosti i ushićenja

Maestro Vinko DOBRINIČIĆ

Bez obzira što je iza njih samo nekoliko godina zajedničkog rada članovi Tamburaškog zbora HKD "Napredak" iz Tuzle pod ravnanjem gosp. Vinka Dobrinčića u sintezi znanja i želja čine i novi umjetnički iskorak. Oni 26. lipnja u sali Narodnog kazališta priređuju svoj sada već, peti po redu CJELOVEČERNJI SOLISTIČKI KONCERT na kome sa puno poleta sviraju djela Zajca, Andrića, Dvoržaka, Štrausa i drugih domaćih i inozemnih skladatelja. Sa dvanaest odabranih i interpretativno zahtjevnih skladbi u gotovo punom satu muziciranja, oni ne samo da osvajaju simpatije publike, već bivaju i nagrađivani aplauzima podrške - od prve točke koncerta pa do ritmičnog skandiranja završnog "Radeckog marša" koji se svira i na "biss". Eto, to je još jedan pokazatelj kako se mladi ljudi trebaju i mogu okrenuti

ničkim muziciranjem pružiti radost publici. A glazba je uvijek bila i ostala naša vjerna pratilja, mirna oaza burnih vremena u kojima živimo.

Ako nešto posebno treba izdvojiti od onoga što su nam na petom cjelovečernjem koncertu prikazali tamburaši HKD "Napredak" onda su to svakako "Sarajevska elegija" i "Tamburaške epizode" J. Andrića, nadahnute prekrasnim gotovo filigranskim filklornim melosom, uvertira "U pećini" Zehetnera u punom glazbenom dostojanstvu zvuka i harmonije te domoljubni poklič kroz ulomak "U boj u boj" iz opere "Nikola Šubić Zrinski" Ivana pl. Zajca. Isto tako publika je sa vidnom radošću saslušala i aplauzom nagradila skladbu "Ptčica" Ivana pl. Zajca koju je veoma inspirativno aranžirao za tamburaški zbor prof. Čestmir Dušek.

Na kraju kažimo i ovo - mladi Tamburaški zbor HKD "Napredak" pod ravnanjem gops. Vinka Dobrinčića nesumljivo uspješno premošćuje prepreke u radu, vidno usvaja jedinstveni sklad zvuka, dinamike i ritma te kroz "motto" druženja - rad i nastupe - obećava i nove, umjetničke iskorake. Podržimo ih u tome pa će i radost prigodom njihovih novih nastupa time biti ne samo veća nego i potpunija.

B. Štumpf

IZLOŽBA RUČNIH RADOVA I HRVATSKIH NARODNIH NOŠNJI

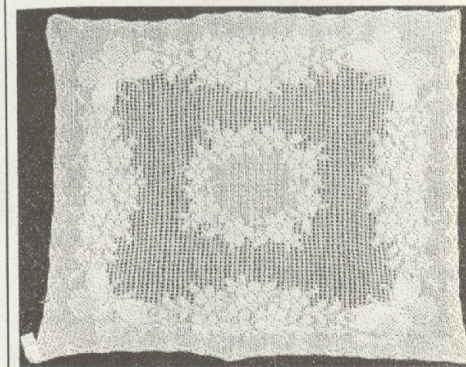
Udruga "HRVATSKA ŽENA" organizirala je izložbu ručnih radova i hrvatskih narodnih nošnji. Svečanost otvaranja izložbe obavljena je 27. lipnja 1996. uz sudjelovanje narodnih glazbenika i pjevača. Izložbu je otvorila gospođa Nada Zubak, predsjednica Udruge.

Izloženi u radovi slijedećih Hrvatica:

1. Janjka Kamenjašević, Solina, (čember, milje-vezeni peškiri, stolnjak vezeni i heklani);
2. Nevenka Šimić, Rapače, (stolnjak heklani i vezeni);
3. Ana Divković, Rapače, (stolnjak trpezarijski vezeni sa salvetama);
4. Ana Popović, Rapače, (dva mala heklana stolnjaka, vezena ženska košulja i jelek crni);

5. Ruža Kolanović, Rapače, (stolnjak i vezeni peškiri);
6. Kata Tokić, Ljepunice, (peškiri tkani, dva heklana stolnjaka i milje ovalni);
7. Ljuba Tokić, Ljepunice, (dva čembera, dvije vezene salвете, košulja-bijeli rad, tkanica i čarape ženske);
8. Kata Ivaković, Ljepunice, (lanena košulja, peškiri tkani, takni jastuk);
9. Kata Čolić, Pogorioc-Šikara, (čember sa kerama);

10. Slobodanka Markić, Husino, (dječja nošnja, muška nošnja, ženska nošnja, peškiri-tkani i vezeni, čaršafi sa čipkom vezeni i tkani i jastuk tkani);
11. Ljuba Pejić, Solina, (heklani stolnjaci okrugli i četvrtasti i milje);
12. Ana Osvald, Šikara, (kompletna ženska nošnja, stolnjaci vezeni i heklani, milje heklani i kerani, kompletne posteljina i dr.);
13. Delfa Vidović, Jasici-Šikara, (vezeni i heklani stolnjaci, milje - zavjese heklane);
14. Ivka Đaković, Ljepunice-Šikara, (peškiri muški takni, heklani stolnjak);
15. Ana Mazić, Ljepunice-Šikara, (jastuk vezeni - muška lanena košulja, priglavci - prsluk-jelek, pregača vezena);
16. Slavica Bosankić, Grabovica, (ječerma, razni stolnjaci - vezeni i heklani);
17. Mara Pečet, Tuzla, (stolnjaci toledo i heklani, milje heklani);
18. Ana Miroslavljević, Tuzla, (rišelje draperija i rišelje stolnjak);
19. Nada Picek, Tuzla, (stolnjak vezeni i toledo, poentiles);
20. Marija Vareškić, Bistarac, (ženska košulja, jastuk tkani, čember, jastuk čupani, veliki heklani stolnjak);
21. Marija Crvenović, Bistarac, (tkani jastuk, peškiri čupani, čember);

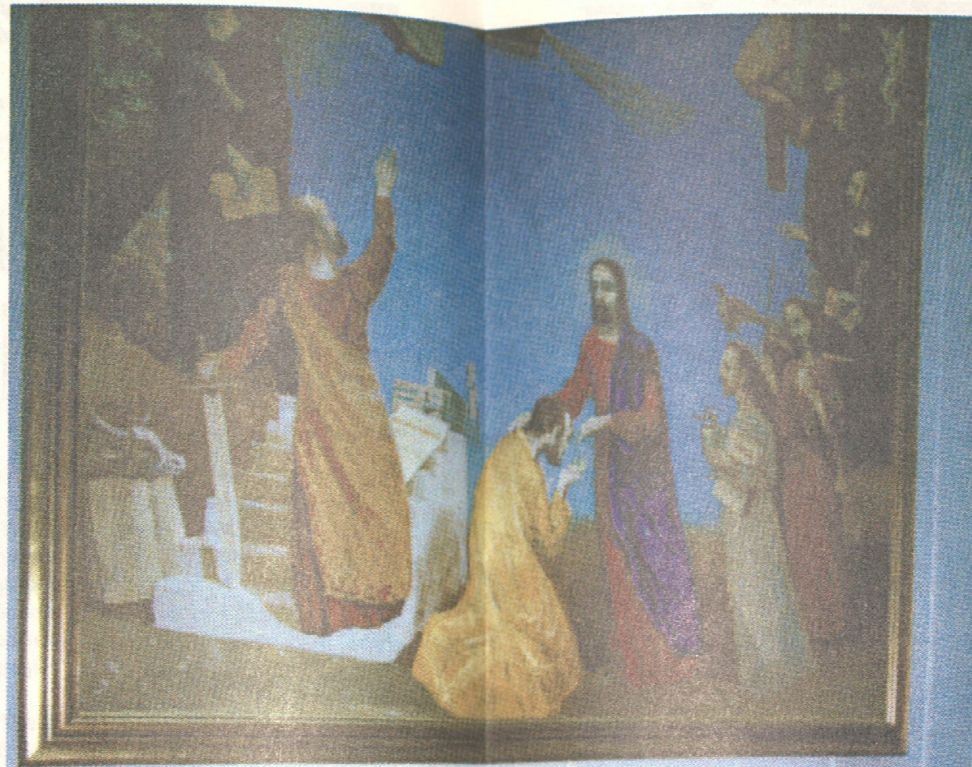
Nastavak na 16. strani

ŽUPA SOLI U ZNAKU PETROVA

HRVATSKO KULTURNO
DRUŠTVO
NAPREDAK

Peti cjelovečernji koncert

Svečana misa na Petrovo, 1996.

Svečana misa na Petrovo, 1996.

Uz izvorne ručne radove - izvorna glazba

Izbor najljepše ženske nošnje

Narodne nošnje dale su poseban ton cijelom misnom slavju

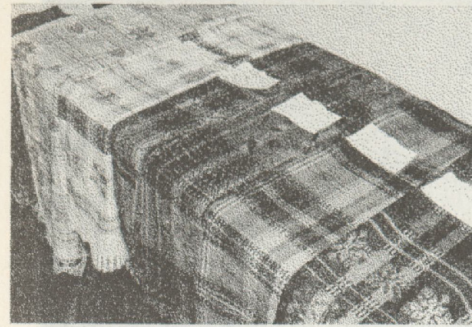
Tri prve među jednakim

"Dugo u noć, u zimsku bijelu noć
moja mati bijelo platno tka..."

Slavilo se i izvan crkve

- 22. Ana Tunjić, Bistarac, (vezeni prsluk, peškir tkani-čupani);
- 23. Janjka Tunjić, Bistarac, (tkani čupani muški peškir, ženska kabanica);
- 24. Finka Ikinčić, Tuzla, (ličke ženske košulje, garnitura heklana - stolnjak i miljel);
- 25. Dragica Pervan, Tuzla (stara hrvatska narodna nošnja iz okolice Kraljeve Stujeske, muška nošnja koju nosi mladoženja i djevojačka nošnja koja se nosi na svjetnu nedjelju).

Izložba je bila lijepo posjećena i prema Knjizi utisaka može se zaključiti da je bila izvanredna i da je uspjela. Evo nekih misli: - Izložba je stvarno lijepa, pokazuje radinost naših žena, a posebno su lijepi primjerci hrvatskih radova iz naših krajeva.

- Teško je naći riječi za ovaj lijepi blagdan za oči za svu ljepotu i veliki trud oko izrade naših hrvatskih vrijednosti koje naše žene nose u duši i u marljivim rukama.

- Hvala Hrvaticama u Bosni na zlatnim i vrijednim rukama, koje su u ručne radove unijele dio duše ljepotom boja i načinom izrade.

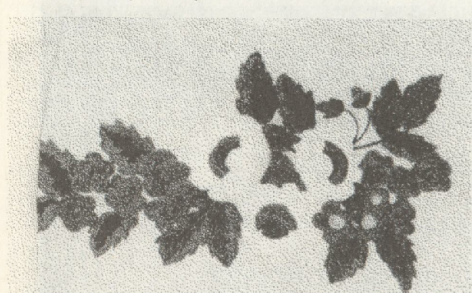
- Za mala djela velike riječi, a za velika djela ne trebaju riječi! Hvala!

Odavno ne vidjeh na jednom mjestu ovolika djela i pitam se da li su autori ovih radova svjesni svoje vrijednosti.

- Trud i ljubav i strpljivost. Hvala našim vrijednim ženama na poruci koju upućuju svojim vrijednim radovima.

- Hvala organizatorima. Konačno se netko sjetio da oživi našu kulturu oblačenja, naše korjene. Hvala im na tome.

I još mnogo, mnogo lijepih riječi. Završimo ovim divnim riječima iz prigodnog Kataloga što ga je napisala prof. M. Petrović:

Nashe duge noći, naše drage majke i sestre, njihove vrijedne ruke u dugim noćima takle su našu hrvatsku povijest u ovim krajevima! Njihova bijela platna čista su poput duša hrvatske žene - majke čija se ljubav ukivala u povijest Bosne od pamtljivjeka.

PETROVO

Poslije svete mise svečano i u crkvenom dvorištu

Franjevački samostan i župljani rimokatoličke župe u Tuzli svetkovali su 29. lipnja svoj blagdan. Crkva je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, tako da je još toliki broj vjernika pratio svetu misu iz crkvenog dvorišta.

Svečanu svetu misu je služio fra Blažen Lipovac. Zbor župne crkve pod ravnanjem prof. Evice Cerić i orguljašice prof. Zrinke Andrejaš, pratio je svetu misu na visokoj umjetničkoj razini. Naš crkveni zbor priredio je pravi koncertni ugođaj.

Nakon misnog slavlja je upriličena već tradicionalna smotra narodnih nošnji i običaja.

Izvanjski dio proslave organiziralo je Društvo "HRVATSKI DOM" u želji da doprinese proslavi zaštitnika ove župske zajednice i Franjevačkog samostana u Tuzli. Ovaj blagdan se slavi na ovom podneblju župe Soli preko 500 godina. Želja Društva "Hrvatski dom" je, da ovaj blagdan slavi i kao dan Hrvatskog doma i Hrvatske zajednice župe Soli.

Voditeljica programa bila je Slađana Čosić, učenica Gimnazije Katoličkog školskog centra sv. Franjo u Tuzli.

U programu su sudjelovali:

1. Tamburaški orkestar HKD "Napredak" s vokalnim solisticama Vedranom Šimić i Anom Mazić. Izvodili su slijedeće pjesme: "Nek zvone tambure", "Ne dirajte mi ravnicu", "Bosanci smo i Hrvati pravi", "S onu stranu Plive...", "Vesela je šokadija".

2. Izvorna skupina organka "Hrvatskog doma" - Husino, s programom: kolo Poravno, kolo Tandara-mandara, kolo Đeram-Đetam, Vijačko kolo.

3. Smotra i izložba narodnih ženskih i muških nošnji.

4. Izvorna skupina ogranka "Hrvatskog doma" - Ljepunice-Pogorioci-Lipnica, s programom: kolo, pjesme: "Ljepunice, moje rodno selo", kolo, pjesma "Falio se žuti limun kraj mora".

5. Proglašenje pobjednika i uručenje nagrada za prva tri mjesta za muške i ženske najljepše nošnje.

6. Izvorna skupina ogranka "Hrvatskog doma" - Ljubče, s programom: "Tuzlo, grade

Natjecatelj za najljepšu narodnu nošnju

moj", kolo Poravno, "Nema mala", kolo.

Gvardijan fra Petar Matanović, zahvalio se svima koji su sudjelovali u ovim svečanostima za obilježavanje blagdana svetog Petra i Pavla, te je pozvao sve nazočne na slavlje i veselje.

Tamburaši HKD "NAPREDAK" i vokalne solistice Ana i Vedrana

Navečer, poslije svete mise, u dvorani Samostana priređen je prijem i tu smo svojim druženjem završili proslavu zaštitnika naše župe. Fra Petru Matanoviću, župniku i gvardijanu čestitali smo sretan i blagoslovljen imendan, te mu poželjeli dobro zdravlje i dug život, na dobrobit svih nas.

Hvala svima koji su priredili ovakve divne dane u Tuzli.

HG

Izvorna narodna glazba na orvaranju Izložbe ručnih radova

PASTORALNI POHODI SOLIMA

Piše: Anto CIGELJEVIĆ

Krizme u hrvatskim selima

Obilazeći, kao apostolski vikar za Bosnu, biskupiju, biskup fra Pavao Dragičević je, 28. lipnja 1742. uoči Petrovdana, stigao u Živinice, prvo selo solske župe, i tu "moradosmo siromaški prenočiti kod nekih siromašnih kršćana. I sutradan potraživši župnika dospjesmo prije podne u selo Husino". Blagdani Prvaka apostolskoga radi, iako je bio žedan i umoran od puta, biskup je ipak sačekao, dok se napravi oltar i nađe što je potrebno, te onda rekao misu.

Na Husinu je, kod Mije Pavlovića, ostao pet dana. Tridesetog lipnja je krizmao 46, a 1. srpnja 175, dana 2. njih 112, zatim 3. još 83, ukupno za ova četiri dana 365. U Husino, na krizmu, došli su i iz okolnih hrvatskih sela: Živinica, Paočsela, Dubrava, Hudeča, Pogorioca i Ljepunice. Od 491, koliko ih se okupilo, krizmao ih je 365, samo posve mala djeca nisu krizmana. Prvog srpnja, jer je bila nedjelja, misa i krizma su održane na husinskom groblju, a ostala tri dana kod kuće Mije Pavlovića, biskupovog domaćina, koji je imao osmero odrasle čeljadi i petero djece.

U Breškama, gdje je još tada postojala katolička župa, iskup je odsjeo kod četrnaestočlane obitelji Mije Tomića. Kod Tomićeve kuće bila je i krizma: 4. srpnja 197, sutradan 238, ukupno je krizmano 435.

Biskup je, zatim, posjetio Dragunju, gdje je nekada bila župa. Ovdje je bio gost Mije Štitića, glave osmočlane obitelji. Krizmano je 6. srpnja 149, sutradan 50, treći dan 24, i četvrti samo 7, ukupno 230, s onim u Breškama 665, od 804, koliko ih je bilo u selima Breške, Lipnica, Drijenča, Drapnići, Dragunja, Jasenica, Obodnica, Dokanj, Grabovica, Solina i Dobrnja; u samim Solima tada nije bilo nijedne hrvatske katoličke kuće.

Na ovom, njegovom prvom putu po župi Soli, biskupa Dragičevića je pratio fra Mato Marčinkušić Lašvanin, njegov tajnik. Na Husino i Breške, biskup Dragičević je došao 10. svibnja 1749.

Također u svibnju, ali 1760. župu Soli je, u ime provincije kao inspektor misije, obišao i glasoviti fra Filip od Očevija.

Godinu dana poslije toga, srpnja 1761. na Husino je, u kućicu u kojoj je obično svraćao župnik, došao biskup Dragičević. Misa i krizma održane su u šumici na brdu iznad sela, gdje je i župnik redovito propovijedao, da puk ne bi bio ometan. Oltar je podignut pod vedrim nebom. Prije mise biskup i njegov pratitelj, stariji misionar, otac Petar od Fojnice, su ispovijedali.

Zatim je, jer je bio spretnije ruke, biskup upisivao i ispitivao djecu. Potom je fra Petar održao propovijed, te pričestio ispovijedene. Onda je biskup održao misu i kratko govorio; kazao je razlog svojega dolaska i podijelio svetu potvrdu.

Kad su ručali, došao je župnik. Biskup je sa njim pošao u grad Soli, gdje je župnik imao kuću, u kojoj je stanovao. Uzevši raznih stvari za poklon, posjetio je starješinu mjesta, tuzlanskog kapetana Derviša Hasan-bega, da mu iskaže osobno štovanje i zamoli dopuštenje, kako bi što mirnije prošao župama ovoga kraja i mogao slobodno propovijedati u mjestima pod njegovom vlašću. Neočekivano, iako na visokom položaju, sa koga se obično strogo postupalo s potčinjenim kršćanima, Derviš-beg ga je srdačno dočekao i dao mu znak da sjedne. Zapovjedio je svom kuharu da ga posluži kavom i zadržao se s biskupom u dužem prijatnom razgovoru. A što je biskup želio, to mu je beg dao.

Sutradan je održana misa u malom polujavnom oratoriju, priključenom uz župski stan. Biskup je pregledao crkvene stvari i župske knjige i našao da je od posljednje krizme upisano 187. krštenja, umrlih 19, a vjenčanih 26. Ukazao je župniku da je zacijelo mnoge propustio upisati i očinski ga opomenuo da, po mogućnosti, ispravi taj propust. Ovaj pregled župe obavljen je 27. srpnja. Ustanovljeno je da župa ima 212 obitelji, a župljana 2074.

Slijedećeg dana biskup je ovdje podijelio krizmu i, nakon ručka, krenuo u Breške, do kuće Franje Mijatovića. Za četiri dana, od 29. srpnja do 1. kolovoza, prikazao je misu na otvorenom i svaki put krizmao.

Tih je godina župnik boravio u Tuzli, Hrvati katolici su imali kakvu-takvu bogomolju, već ih je bilo i u gradu, a kontaktiralo se i sa turskim vlastima.

Zapis vikara Bonića

Govoreći o hrvatskom katoličkom puku Tuzle 1762. biskup Dragičević mu hvali dobrotu, čestitost, pobožnost i poučenost u kršćanskom nauku, ali se žali na samovolju pojedinaca prigodom ženidbe: otimaju, kaže, djevojke, vode samodošle; ako se po crkvenom zakonu ne mogu vjenčati, idu pred kadiju i tamo se vjenčavaju, a kad ustaju protiv takvog bezakonja, svećenici imaju neprilika, pa i fizičkih napadaja. Tuzlanski je kapetan dao tako istući fra Antu Tomića i fra Franju Blekića, koji su umrli od posljedica tih zlostavljanja.

Krajem kolovoza 1772. kao biskupov vikar fra Bono Bonić o Solima

piše da su rezidencija s kapelicom, no Presveto se u njoj ne čuva, jer je u središtu tvrđave puno muslimana, te bi možda bilo izvrgnuto ruglu. U toj su misiji stalno dva oca misionara. Gdje imaju crkve, bogoslužje se obavlja prilično svečano, a gdje ih nema, onda na grobljima ili pod kakvim drvetom i daleko od prometnog puta; svaki put se napravi krov nad oltarom. Nekad to bude u sjenari ili u kojoj zgodnoj kući. "Prekrasna je stvar vidjeti kako se vjernicima javno dijele Presveti sakramenti i služe svete mise, drže propovijedi i vjerouk i da apostolski vikar obavlja pohod..."

Po zapovijesti svemogućeg kapetana, morala se u Solima, svake nedjelje služiti misa radi navale Hrvata katolika, što je gradu donosilo golemu korist.

U to doba Solski samostan imao dvije župe, Donje Soli i Gračanicu.

Obnova župe

Tuzlanska župa je obnovljena početkom 18. stoljeća. Od 1741. ovdje su, između ostalih, župnikovali: Ilija Lašvanin, Mijo Aljinčić iz Kraljeve Sutjeske, Petar Martinović iz Lašve, Antun Neilemović od Žepča, Anto Tomić iz Grabovice, Petar Linčarević iz Doknja. Najduže, trideset godina, od 1764. do 1794. župnikom je bio fra Jakov Štitić iz Dragunje.

Četrnaestog studenog 1773. tuzlansku je župu posjetio biskup Marko Dobretić. Tada je kapelanom tuzlanskim bio fra Šimun Filipović, koji je umro na glasu svetosti.

U Lipnici je, 29. rujna 1776. nakon svete mise, a na otvorenom nedaleko od crkvene kućice, u kojoj je prenoćio, krizmao 82, sutradan 25, 1. listopada 86 i konačno 2. listopada još dvoje, ukupno 195. U župi je bilo 282 kuće sa 2.692 stanovnika Hrvata. U prethodne tri godine u župi je kršteno 424, vjenčano 76, umrlo 102.

U Tuzlu nije svraćao, ali ne zato što nije imao gdje niti kome, nego što tada, u drugoj polovici 18. pa i početkom 19. stoljeća, Hrvati katolici još nisu imali zajamčene osobne sigurnosti. Pravna zaštita je bila slaba, gotovo nikakva. To potvrđuju i činjenice da župnik nije držao posvećene hostije u tuzlanskoj kapelici, jer se bojao napada i obeščašćivanja. Iz sličnog razloga biskup Bogdanović ovdje nije držao krizmu 1768. Istina, lokalna turska vlast je odobravalu vjerske sabore, molitve i druge skupove, bez razlike vjere, iz ekonomskih razloga, ali u isto vrijeme tuzlanski župnik je morao plaćati poreze i razne obveze, kao i tisuću groša godišnje za otkucavanje sata na gradskoj kuli, koja se nalazila neposredno pored župskog stana, u krugu tuzlanske tvrđave, na današnjem Trgu os-

lobođenja. Zvono koje je otkucavalo sate skinuto je krajem 16. stoljeća sa katoličke crkve sv. Petra i Pavla i župniku je to plaćanje, obzirom na podrijetlo zvona, još teže padalo. Tuzlanska tvrđava je, naime, dovršena 1755. a osim službenih turskih zdanja, obuhvaćala i katoličku kapelu.

Trećeg listopada 1776. na Husinu, nakon mise koju je održao fra Jozo Valentić, njegov tajnik, biskup Dobretić je krizmao njih osmero.

U pratnji svog tajnika fra Filipa Šimića od Jajca, 1. listopada 1779., biskup Dobretić je došao po treći put u Lipnicu, u župnikovu kuću; sutradan, radi poljskih radova, nije bilo nikakvih obreda, a u nedjelju, 3. listopada, bilo je i za biskupa i za svećenike mnogo posla, mnogo ispovijedi; misa na oltaru podignutom pod vedrim nebom, krizmanika 189. Na dan sv. Franje naroda još više, a krizmano je 113.

Petog je mnogo puka kod mise, biskup im je održao propovijed, ispitao župnika i kapelana, pregledao crkvene knjige i stvari. Tijekom protekle tri godine krstilo se 408, vjenčalo 79 parova, umrlo 291 osoba. Župa je imala osam prenosnih oltara sa svim potreštinama, u urednom stanju. I ovoga su puta zaobišli Tuzlu, a sigurnosti radi, biskupa je pratilo više župljana. Stigli su na Husino, gdje ih je 6. listopada, krizmano samo desetero. Svega je u tuzlanskoj župi krizmano 312. Tada je u cijeloj biskupiji bilo 8.771 hrvatska katolička kuća, a 76.737 Hrvata-katolika, pet crkava, stotinu redovnika i trinaest svjetovnih svećenika.

Tuzlansku župu, biskup Dobretić je posjetio i krajem 1782. Te godine bila je silna suša, a pojavila se i strašna kuga, koja se protegla i na slijedeću godinu, te je 1783. u tuzlanskoj župi umrlo od kuge 75 Hrvata-katolika. Prvi se slučaj dogodio 22. srpnja u Živinicama, gdje ih je umrlo 28, a posljednji u Jasenici na sam Badnjak, a umrlo ih je petnaestero. Po ostalim selima umiralo je: Drijenča, šesnaestero, Tinja petero, Paoč, četvero, Dubrave, troje, Principovina, dvoje, po jedno na Husinu i u Petrovicama. Svatko je ukopan gdje je i umro.

Dvadesetprvog rujna 1785. Lipnica je, primjerice, imala trideset hrvatskih-katoličkih kuća, a 11. listopada 1797. tuzlanska župa je brojala 3.468 Hrvata-katolika.

U obimnom izvješću o svom pohodu ovoj župi, koji je u Rim odnio njegov tajnik fra Stjepan Marković, biskup Grgo Ilijčić, Varešanin, 30. svibnja 1806. kaže za Tuzlu: "U gradu Solima sačuvala se, ne znamo kojom srećom, prastara župska kuća još od podjarmljenja Bosne".

(Nastavit će se)

SVETIŠTE MAJKE BOŽJE, KRALJICE SVIH HRVATA

RASPORED HODOČAŠĆA U NACIONALNOM SVETIŠTU MAJKE BOŽJE BISTRICKE 1996.

OTVORENJE - BIJELA NEDJELJA	14. IV.
HODOČAŠĆE MLADIH VJERNIKA	11. V.
OBITELJSKO HODOČAŠĆE ZAGREBA	2. VII.
DUHOVSKO	25., 26. V.
BOLESNIČKO HODOČAŠĆE	krajem lipnja
VARAŽDINSKO, zavjetno	29., 30. VI.
ZAGREBAČKO, zavjetno	6., 7. VII.
MAJKA BOŽJA BISTRICKA, svetkovina	13. VII.
MARGARETSKO	13., 14. VII.
Treća nedjelja srpnja	20., 21. VII.
ANINSKO hodočašće	26., 27., 28. VII.
BOŽJE LICE (Preobraženje Isusovo) 1., 2., 3., 4., 5., 6. VIII.	
Druga nedjelja kolovoza	10., 11. VIII.
Velika Gospa (Uznesenje Marijino)	13., 14., 15. VIII.
Treća nedjelja kolovoza	17., 18. VIII.
BARTOLOVSKO HODOČAŠĆE	24., 25. VIII.
Prva nedjelja rujna	1. IX.
MALA GOSPA (Godišnjica NEK-a 9. IX.)	7., 8. IX.
Nedjelja IMENA MARIJINOGA	14., 15. IX.
Četvrta nedjelja rujna	22. IX.
HODOČAŠĆE BAČKIH HRVATA	28., 29. IX.
NEDJELJA SVETE KRUNICE, VOJNIČKO HODOČAŠĆE	6. X.
Druga nedjelja listopada	13. X.
MISIJSKA NEDJELJA	20. X.
ZAHVALNICA	27. X.

P.S. Hodočašće se može obaviti i u druge dane, pa Uprava svetišta moli da se takvo hodočašće najavi radi prijema i programa hodočašćenika.

Adresa: ŽUPNI URED ILI
NACIONALNO SVETIŠTE MAJKE BOŽJE BISTRICKE
49246 Marija Bistrica, Trg Republike 24
Telefon: 049 469-156 i fax: 049 469-156
049 468-380
Časne sestre: 049 468-340

Hodočašće Vrhbosanske nadbiskupije 1984. godine

TISKANA IZDANJA KOJA SE MOGU NABAVITI U SVETIŠTU MAJKE BOŽJE BISTRICKE

1. Dr. Josip Buturac: "Marija Bistrica" - vrlo stručna i detaljna knjiga pokazuje povijest župe, prošteništa u Mariji Bistrici od 1209-1993. godine.
2. "Bistrička spomenica u slici i riječi" - slikom i riječju prati hodočašća u svetištu Majke Božje Bistričke od 1972-1994. godine.
3. "Križni put na Mariji Bistrici" - molitvenik za pobožnost Križnog puta.
4. Petar Rogulja: "Bibliografija o Mariji Bistrici" - bibliografija sadrži popis (indeks) od oko 1500 knjiga i članaka u kojima možete naći podatke o Mariji Bistrici i svetištu Majke Božje Bistričke.
5. s. Marija Celestina Pranjaković: "Uzvišenja duše" - zbirka pjesama s. Celestine o domovinskom ratu, progonstvu, izbjeglištvu, nevoljama i rodnom zavičaju sestre - Kotorvarošu.
6. Glasilo svetišta Majke Božje Bistričke "Milosti puna", - prepuno duhovnih i kulturnih informacija i o svetištu i o mjestu Mariji Bistrici.
7. Petar Berke: "Ključ osebujni slavnoga orsaga horvackog", - komplet je od dviju knjiga koje govore o najstarijoj povijesti prošteništa i nacionalnog svetišta - jedna knjiga pisana je autohtonim kajkavskim jezikom iz 18. stoljeća, a druga je prevedena na suvremeni jezik.
8. Molitvenik Majka Božja Bistrička.
9. "Ime tvoje kad čujem" - hodočasnički vodič prepun informacija, zanimljivosti, povijesno-kulturnih događaja vezanih uz mjesto i Svetište.
10. Zbirka pjesama J. Ozmeća "Još sme te".

KASETA I VIDEOKASETA O MARIJI BISTRICI I SVETIŠTU MAJKE BOŽJE BISTRICKE

1. Videokaseta o nacionalnom svetištu prikazuje višestoljetnu povijest i tradiciju hodočašća u Mariju Bistricu.
 2. Milosna uslišenja Majke Božje Bistričke u slici i riječi prema starim zapisima od kraja 17. stoljeća do početka 20. stoljeća.
 3. Audiokaseta o Mariji Bistrici - povijest svetišta, popraćena hodočasničkim pjesmama, marjanskim pjesmama u izvedbi Crkvenog pjevačkog društva "Tomislav".
- U suvenirnici i sakristiji svetišta možete nabaviti i različite kalendare, hodočasničke vodiče, sličice, razglednice...

TRSAT

Kada su hrvatski hodočasnici predvođeni zagrebačkim nadbiskupom, 1979. posjetili novoizabranog rimskog biskupa, Papa Ivan Pavao II. im se obratio između ostalog i slijedećim riječima: (...) "Gledajući u duhu bogatu i višestoljetnu prošlost vašeg naroda, čini nam se da možemo naglasiti osobito ove tri njezine izvanredne vrednote: ljubav, odanost i pobožnost Hrvata prema Mariji, Majci Crkve, Majci Božjoj, a koju vi tako rado nazivljate KRALJICA HRVATA, i koju sinovski štujete u brojnim svetišlima (...)"

Doista, Hrvatska je mala zemlja, ali se ni u jednoj drugoj ne može naći toliko svetišta Majke Božje izgrađenih i čuvanih sa tako velikom ljubavi. Istovremeno sva su ta svetišta takoreći stalno posjećena, a ubrajaju se i u najstarija uopće.

Ovoga mjeseca jedno je od tih svetišta proslavilo 705. obljetnicu svojega postojanja. Proslava dana Gospe sa Trsata, 10. svibnja je privukla veliki broj štovatelja Majke Božje ne samo iz Hrvatske, nego i iz Slovenije, Italije, Austrije, Slovačke... Po već starom običaju slavljen je prijednevna Zavjetna misa i večernja svečana.

Svetište na Trsatu, brežuljku iznad rijeke, nije najveće u Hrvatskoj. Ali je sigurno jedno od najstarijih, a po hodočasničkoj tradiciji najstarije. Njegova povijest povezana je sa pobožnim kazivanjem o prijenosu Nazaretske obiteljske kućice Josipa, Marije i Isusa iz Nazareta na Trsat. Kazivanje bilježi tradiciju čašćenja Nazaretskog doma od 1291. a po njemu se isti Dom štuje i u Loretu od 1294. kamo je sa Trsata bio prenesen. Predanje dakle kazuje o 705. godina dugoj tradiciji hodočašća na Trasta, a tamošnjem okupljanju ljudi koji su bili sigurni u osobitu Božju nazočnost po zagovoru Majke Božje. Svetište je tijekom sedam stoljeća privlačilo vjernike iz mnogih krajeva, mamilo mornare i putnike, dozivalo mir kršćanskim obiteljima, mirilo ljude. Tako je bilo i ovoga svibnja.

U pisanoj povijesti Crkve u Hrvata stoji zabilježeno da su krčki knezovi Frankopani, umolili Papu Urbana V. u Loretu, "neka bi im darovao za Marijino svetište na Trsatu, prikladnu sliku Majke Božje kao nadoknadu i na utjehu

zato što je Nazaretska kućica sa Trsata prenesena u Loreto. Sveti Otac je izabrao jednu između najstarijih i mnogo čašćenih slika u Rimu i poslao im na dar". Knez Nikola Frankopan se zavjetovao da će malenu crkvu uvećati i okolo nje izgraditi samostan. Njegov je zavjet 1453. ispunio knez Martin Frankopan, veliki štovatelj Blažene Djevice i dobročinitelj povlinskog samostana sv. Marije u Crikvenici. Od tada na Trsatu postoji i franjevački samostan. Prije skoro 460. godina, slavni branitelj Klisa, Petar Kružić dao je sagraditi poznate stube sa Sušaka na Trsat u znak zahvalnosti Majci Božjoj za pobjedu.

Svetište su obdarivali i mnogi drugi. Iz starijeg (1597.) vremena spominju se još i knez Tomo Bokač i njegova supruga Ana Ungnad. Svetište su obdarile bogatim zavjetnim darovima i primorske čete 1601. iz zahvalnosti zbog pobjede nad Turcima. Senjska vojska je 1615. obdarila

svetište prelijepim srebrenim vijencom. Knez Stjepan Bokač, sin Tomin darivao je svetištu posebno izrađen zlatni kolaž za povraćeni mu vid. Svi se ovi darovi, kao i bezbroj drugih iz starije i novije prošlosti svetišta čuvaju u Kapeli zavjetnih darova. One koji tamo hodočaste posebno se doimlje Spomen-medalja koju je 1954. Papa Pio XII. poklonio svetištu u povodu proglašenja Marije "Kraljicom svijeta". Na tom svečanom proglašenju u Rimu, bilo je oko 300 zastava marijanskih svetišta iz cijeloga svijeta, među njima i trsatskog. U svetištu se nalazi i knjiga dojmova. Kada ju čovjek tek samo prelista učini mu se kao da se na ovom mjestu nalazi čitav svijet. Toliko je mnogo znanih i neznanih imena, običnih ljudi ali i svjetovnih i crkvenih uglednika.

Majci Božjoj na Trsat, ili kako je u narodu nazivlju Gospi Trsatskoj ili Majci Milosti, hodočasti se cijele godine. Veliki broj župa iz Hrvatske, ali i iz drugih zemalja, organiziraju godišnja hodočašća. Svi se tamo zapućuju da obnove svoje predanje Bogu po zavjetima i svoju odanost Majci

Gospa Trsatska

Božjoj. Za sve koji hodočaste Gospi Trsatskoj to je poseban doživljaj koji ostaje u trajnom sjećanju. Posebice 561. stepenica Kružićavih stuba od razina mora do samog oltara u crkvi. Nitko i nikada nije očutio da mu je bilo teško i da ih je doista toliko

Glazbenim napjevom i riječima, u bogatom se opusu hrvatskih marijanskih pjesama, posebice ističe i pjesma posvećena Gospi Trsatskoj:

Pripremio Josip Velt

ĐAKOVAČKI VEZOVI

VRIJEDNOST KOJA TRAJE

Đakovo - SRCE SLAVONIJE - najljepši grad u ovom dijelu Europe, bit će domaćin velike kulturne manifestacije, 5., 6. i 7. srpnja 1996., 28. ĐAKOVAČKIH VEZOVA '96. Ulice, trgovi i parkovi Đakova činit će jedinstvenu pozornicu na kojoj će se slagati "vezovski" mozaik protkan pjesmom, plesom i običajima - svim onim što je vrijedan Slavonac stoljećima stvarao i ostavljao budućim naraštajima na dar.

VEZOVI su najveća slavonsko-baranjska smotra folkloru, zatim obuhvatit će niz popratnih gospodarskih, kulturnih i sportskih manifestacija. Bit će organizirana konjička natjecanja na Hipodromu i dr. Najatraktivniji dio Smotre bit će svečani mimohod folklornih skupina, svatovskih zaprega, lipicanaca u nedjelju 7. srpnja. Veličanstvena priredba na koju svakako treba otići i vidjeti bogato kičene narodne nošnje, gracioznost lipicanaca, a na Ljetnoj pozornici u parku folklorne skupine, tamburaše, pjevače slavonskih pjesama.

Đakovo, povijesno-kulturni - biskupijski grad, koji već postoji 757 godina (spominje se 1239), a brojni arheološki nalazi i iskopine potvrđuju da je tu bilo naselje oko 2800 godine prije Krista, zatim za vrijeme Rimljana (Antička Certissa). Tu je već u 4. stoljeću sagrađena ranokršćanska metropola. U prošlim stoljećima dogodilo se mnogo zanimljivih događaja u povijesti ovog grada, koji već 1805. ima Bogoslovno sjemenište s Visokom bogoslovnom školom. Josip Juraj Strossmayer dao je sagraditi veličanstvenu katedralu u neogotičko-romanskom stilu. Kao biskupsko sjedište Đakovo je bilo središte i kulturnih zbivanja ne samo Slavonije i Srijema nego i Hrvatske. U Đakovu je rano organizirano školstvo. Katedralna škola je postojala u prvoj polovini 14. stoljeća, a s franjevcima Đakovo 1347. dobiva i franjevačku školu. Biskupijska biblioteka je postojala već u 15. stoljeću. Razvoju kulture i školstva mnogo su doprinijele članice Družbe milosrdnih sestara svetog Križa od 1868., kada su i došle u Đakovo. Đakovo je crkveno središte cijele sjeveroistočne

Hrvatske, gospodarsko i kulturno središte Đakovštine. Razvijena je poljoprivreda, obrt, a i industrija. U Đakovu je najstarija ergela lipicanera u Europi. Organiziran je uzgoj konja još od 1506. godine. Kroz Đakovo je prošlo i učestvovalo u životu i radu niz glasovitih imena crkveno-povijesnih, kulturnih, književnika, slikara, glazbenih umjetnika i drugih. Grad je pun kulturnih i prirodnih vrijednosti. Najljepši perivoj Slavonije je u Đakovu, veliki izbor čuvenih vina s bogatom tradicijom itd.

Đakovo - SRCE SLAVONIJE vas zove, dodite na VEZOVE. Dodite u ovaj prekrasan grad - grad duge biskupske i svjetovne tradicije, koji će vam širom otvoriti svoja vrata i svoje srce. Beskrajna slavonska ravnica, po kojoj se sada u srpnju talasa more nepregledne pšenice. Ta veličanstvena polja zrele pšenice, obrubljena daleko na horizontu plavim linijama starih i nepreglednih šuma, vinogradima, pune čovječju dušu nekom svetosti i strahopoštovanjem.

Pripremio: J. N.

150. OBLJETNICA OPERE "LJUBAV I ZLOBA"

Bez sumnje najdarovitiji od svih ilirskih skladatelja Vatroslav Lisinski započeo je stvaranje u vrijeme kada je među Ilircima sazrijevala dalekosežna ideja o potrebi da se hrvatska umjetnička glazba izgradi na obilježjima pučke glazbe. Voden tom idejom Lisinski je uspio da u okviru nacionalnog glazbenog pravca u Hrvatskoj utemelji operu, solo-pjesmu, zbornu i orkestralnu glazbu. Tako se njegov operski prvijenac i uopće prva hrvatska opera "LJUBAV I ZLOBA" pojavila dvadeset godina prije Smetanine "Prodane nevjeste" čime mu je pripalo

Vatroslav Lisinski

i vodeće mjesto u razvitku operne umjetnosti slavenskih naroda. Praizvedba opere "LJUBAV I ZLOBA" V. Lisinskog bila je početkom 1846. godine, dakle prije punih 150 godina. Opera je pobudila veliko oduševljenje iliraca domoljuba te je njenom praizvedbom u mnogome utemeljena i misao Ljudevita Gaja o programu glazbene obnove sublimirana u poznatoj rečenici: - "Braćo, trebamo udariti temelj hrvatskoj glazbi i pravac joj označiti - neka se crpi iz naroda ili neka se ono što se nova stvori, stvori u duhu našeg puka, ali ne naivno već po pravilima umjetnosti i estetike - tada ćemo doći do prave hrvatske umjetničke glazbe".

Izvedbom opere "LJUBAV I ZLOBA" izvojevana je zaista velika pobjeda ilirskih ideja i ideala čime se ujedno potaklo i ostvarenje još nekoliko drugih pothvata. Sredinom te 1846. godine Vjekoslav Babukić postaje prvim profesorom "ilirskog" jezika na Kraljevskoj akademiji, a naredne 1847. u jesen, Hrvatski sabor proglašava hrvatski za službeni jezik u svim javnim poslovima. Eto, tako je i glazba dala svoj puni doprinos pobjedi ilirskih ideala.

125. OBLJETNICA PROFESIONALNIH ORKESTRALNIH KONCERTATA

U ovoj godini obilježava se i 125. obljetnica tradicije priređivanja profesionalnih orkestralnih koncerata u Zagrebu. Naime, početkom 1871. godine pod ravnanjem Ivana pl. Zajca orkestar novoosnovane Opere tadašnjeg Narodnog zemaljskog kazališta održao je svoj prvi samostalni koncert. Upravo svijetao lik Ivana pl. Zajca, plodnog skladatelja, dirigenta, pijaniste, svestranog pedagoga i vrsnog organizatora, obilježava početak profesionalnog glazbenog života u Zagrebu, gdje su do tada gostovale strane operne trupe i priređivale se amaterske operne predstave (tako je 1846. izvedena opera "Ljubav i zloba" Lisinskog). Zajc je 1870. otvorio rad novoosnovane Narodne opere praizvedbom svoje narodne opere "MISLAV", okupljajući sa svih strana pjevače i glazbenike sposobne za profesionalne nastupe, a već naredne 1871. osposobio je orkestar za održavanje koncerata mješovitog operno-orkestralnog programa.

Prvi takav koncert održan je u zgradi kazališta 25. veljače 1871. i, s obzirom da se ta praksa nastavila, taj datum smatra se početkom domaćih profesionalnih orkestralnih nastupa kod Hrvata. 1884. godine takav koncert miješanog sastava programa dobiva službeni naslov "filharmonički koncert".

Nakon Prvog svjetskog rata 1919. reorganizira se koncertni život u Hrvatskoj i osniva se Filharmonijski kazališni orkestar da bi taj naziv već iduće godine bio promijenjen u - Zagrebačka filharmonija. U tom razdoblju Zagrebačkom filharmonijom dirigerali su vrhunski hrvatski glazbenici Krešimir Baranović, Milan Sachs i Lovro Matačić. Nakon drugog svjetskog rata Zagrebačka filharmonija, jedno vrijeme pod naslovom Državni simfonijski orkestar, postaje ne samo najrepresntativnijim hrvatskim orkestrom, nego i orkestralnim tijelom međunarodnog ugleda. Za dirigentskim pultom sada su Fridrih Zauna, Pavle Dešpalj, Bruno Walter, Rafael Kuelik, Leopold Stokowski, Sir Melcolm Sargent, Zubin Mehta, Igor Stravinski i drugi.

B. ŠTUMF

STO GODINA HRVATSKOG PJEVAČKOG DRUŠTVA "MAJEVICA" U TUZLI

Najzaslužniji za rad "MAJEVICE" (Snimljeno 1899. godine)

Svršetak prošlog i početak ovog stoljeća označava snažan razvoj nacionalne svijesti Hrvata u Tuzli. Osnivaju se mnoga hrvatska društva i ustanove kulturnog, strukovno-gospodarskog i sportskog značenja.

Godine 1886. osnovano je u Tuzli prvo hrvatsko društvo: HRVATSKO PJEVAČKO DRUŠTVO "MAJEVICA". HPD "Majevica" predstavljalo je značajno mjesto kulturno-prosvjetnog rada Hrvata u Tuzli. Osnovani su ga Marijan Divković, Antun Mladenčić i Božo Štitić. Uz ove entuzijaste okupilo se mnogo mladića i djevojaka. Zbor je bio mješovit i imao je vrsne pjevače, a okosnicu su sačinjavali: braća Mott, Anto Čolić, Anto Aščić, Anto Banović, Ivan Jusić, Ivan Mervar, Viktor Jankijević, Nikola Gec, Josip Majer, Večeslav Sova, Vencel Sova, Johan Toth, Paul Maltraj, Kaza Ostojić, Eugen Štagljar, Josip Steffner, Nikola Buconjić, Ivan Cerić, Alojz Ričl (Ritschl) i drugi. Prvi zborovoda bio je Alojz Ričl, a zatim su od 1896. do 1942. bili Viktor Pravdić, Tihomir Vidošić i dr. Livije Pjerotić.

Upravni odbor HPD "Majevica" 1900. godine radio je u sastavu: Nikola Buconjić, Marijan Divković (predsjednik), Antun Mladenčić, Alojz Ričl, fra Antun Stanić, Eugen Štagljar i fra Frnjo Žuljić.

Zasluzni Hrvati za osnivanje, daljnji rad i postojanje, ne samo HPD "Majevica", već i HKD "Napredak" bili su: Marijan Divković, Antun Mladenčić, Ivo Ribičić, Andrija i Boško Štitić, Alojz Ričl, Nikola Buconjić, Antun Stanić, Eugen Štagljar, Franjo Žuljić i mnogi Hrvati tuzlanskog kraja.

Sva hrvatska društva koja su postojala u Tuzli bila su otvorena za sve građane i bila su mjesta za širenje sloge i ljubavi među svim ljudima dobre volje.

Hrvatska kulturno-umjetnička društva imala su zborove, dramske i recitatorske sekcije, orkestre (simfonijski i tamburaški), pjevačke sastave, baletske sastave i sl. HPD "Majevica" je obvezno svake godine priređivalo koncert u Tuzli, a nastupali su i sa drugim društvima u Hrvatskom domu, i u dvoranama grada, školama, u svim mjestima tuzlanske regije i dalje. Bila su značajna žarišta prosvjetno-kulturnog rada, gdje je buđena i jačana nacionalna svijest.

I ovom prilikom valja reći da je suradnja svih društava našeg grada bila na najvećoj mogućoj razini. Društva su se pomagala, zajednički organizirala priredbe, ustupali jedni drugima prostore za nastupe i sl. JAVNI NASTUPI HRVATSKOG PJEVAČKOG DRUŠTVA "MAJEVICA" UVIJEK SU BILI PRAVI BLAGDAN ZA GRAĐANE TUZLE, LJUBITELJE LJEPE PJESME I GLAZBE.

H. G.

Upravni odbor HPD "MAJEVICA" (Snimljeno 1900. godine)

Hrvatski Glasnik, lipanj 1996.

MODRAC I PARAJLIJE

Poslije tako razarajućeg i krvavog rata Tuzlacima i njihovim susjedima ugodno je i na jezeru Modrac umjesto na plavom Jadranu

Pola godine je prohujalo kako je rat stao. Dosta toga u našem okolišu se izmijenilo. Stiglo je i toplo ljeto, ljudima se javlja želja da negdje malo dalje od svoga doma provedu vikend, da promijene ambijent, sredinu, ljude. Samo se rijetkim sretnicima prvog ljeta poslije dugog i krvavog rata pruža prilika da koji dan provedu na moru. Mogu to oni koji su ranijih godina na moru nešto izgradili, i ako im je to sačuvano. Mogu i rijetki pojedinci kojima biznis cvjeta, a nemaju brige gdje će djecu školovati, i koje zdravlje služi.

Velika većina u toku rata "zaradila" je da o moru, banji, i planini gdje se odmoriti može, samo mogu sanjati. Ostalo im je da koriste domaće "resurse". Valja odmah priznati da ono što nam priroda pruža u neposrednoj okolini u neka vremena nismo ni znali dobro iskoristiti. Tuzla, Lukavac, Živinice, Banovići, i svi njihovi susjedi, tridesetak godina imali su na raspolaganju najveće vještačko jezero u bivšoj Jugoslaviji, jezero Modrac ali ga zaista nisu ni uredili i koristili. Bila je to za mnoge velika bara ustajale vode, i malo je onih koji su na obali Modraca izgradili kuću za odmor.

Općine koje polažu pravo na obalu jezera Modrac, Lukavac (najviše), pa Tuzla i Živinice, nisu svojim građanima ni priuštiti da tamo mogu ljeti razapeti šator, i odmor provesti u kupanju, ribarenju, na čistom zraku.

Gotovo da nije bilo nijednog metra uređene obale Modraca gdje se u vodu moglo sići, a kamo li mjesta što bi se moglo nazvati plažom, mjestom za odmor. Rat i njegove strahote mnoge su političare, ekonomiste, liječnike, vlasnike motela i restorana, udarile u glavu, i nekima od njih su klikeri proradili. Ponajprije načelniku općine Lukavac gospodinu Seadu Hasanhodžiću, koji će, što se tiče bogatstva jezera Modrac i najviše profitirati.

Tu neki dan, u rano predvečerje, neki koji su samo slušali kako je lijepo otići na obalu Modraca u Prokosovićima, petnaestak kilometara daleko od Tuzle, nagovorili su nas da im se pridružimo. A tamo nismo bili otkako je rat počeo, jer taj dio obale jezera bio je pod kontrolom Karadžićevih minobacača i haubica.

Nakon što smo prošetali plažom dugom oko jedan kilometar, cjelovečernji ambijent nas je podsjetio na nekadašnja uživanja na obali Jadrana, na njegove manje privlačne i atraktivne seoske plaže i one koje se mogu naći u malim primorskim mjestima. Lukavčani su izgleda imali dobrog projektanta i idejnog tvorca izgradnje plaže na Modracu u selu Prokosovićima. Javno poduzeće Plaže, kako se sada zove "gazda" ovog dijela jezera Modrac, dobilo je vrlo privlačan i atraktivan kutak za kupanje, plivače, ribare, kajakaše, jedriličare. I sve vrste parajlije. Obala jezera je pravi keč. "Kud se zdjenu ono jezersko blato", netko je od mojih pajtaša izustio. Sada jeste lipanj mjesec, kada je vodostaj jezera povisok, a kada se vodostaj spusti, hoće li opet biti teško sići u vodu. Izgleda da neće, jer su projektanti o tome vodili računa gradeći betonsku ogradu i obalu.

- Pa otkuda već ovolike vile i kafane, slatičarne, na ovako malom prostoru uređene obale, bilo je jedno od pitanja koje smo uputili poznanicima?

- Kada je ovaj komadić obale uređen, i kada je jezero i njegova voda postala dostupna za kupanje, mnoge parajlije su vidjele šansu u ulaganju uštedevine i kapitala u podizanje objekata u Prokosovićima, bio je odgovor na naše pitanje.

- Kako se dolazilo do lokacije za ovu slastičarnu na samoj obali, pitamo dalje?

- Pa, licitacijom. Takmičenjem

tko će više dati i tko će bolji ugostiteljski objekat izgraditi na ovom skućenom prostoru, bio je novi odgovor.

Gledamo unaokolo. Neka seoska kuća već se izgubila u šumi javnih i ugostiteljskih objekata. Seljani i sami dosta toga preuređuju i gledaju kako će sada unovčiti. Na plaži je izgrađena jedna velika konoba. Čini se može prihvatiti 200 članova nekih svatova, ili seminara. Malo dalje je tržnica, s više montažnih objekata. Bivše birtije mijenjaju imena i daju im atraktivnije nazive. Javni put koji vodi dalje prema Ozrenu, Visu, oko cijelog jezera, znači prema Živinicama i Tuzli, u Prokosovićima je postao prava kratka magistrala. Tu je javna rasvjeta.

Smo recite što želite. Imamo smuđ i šaran prženi, ražnjiće, sve s roštilja, više vrsta vina, hoćete li francusku ili šopsku salatu, a može i domaću miješanu. Može i predjelo od neke suhovine, recitira konobar u restoranu Rajski mir, kafani koju poznajemo i od prije rata.

Dok nam se prži smuđ i šaran, hladi Rebula, priprema salata, mi slušamo malo bučnu glazbu. Onu iz zvučnika, jer tamo jedna grupa momaka štima gitare, harmonijum i druge instrumente. Netko je poželio neku morsku melodiju, ili tamo neku pjesmu od Olivera, jer svjetlucanje vode jezera, poneki čamac koji se promicao kroz vrbake, neki modrački ribič, podsjećalo je na nekadašnja večernja uživanja na obali mora.

Ispod restorana Rajski mir, koji nije promijenio fasadu, nego samo dobio terasu i muziku, pravo korzo.

- Ovdje je sve prebukirano izbjeglicama i prognanicima, netko nam je dobacio. Mladići i djevojke naveče išetaju na jezero, tu se vide, porazgovaraju, i vrata svom izbjegličkom smiraju.

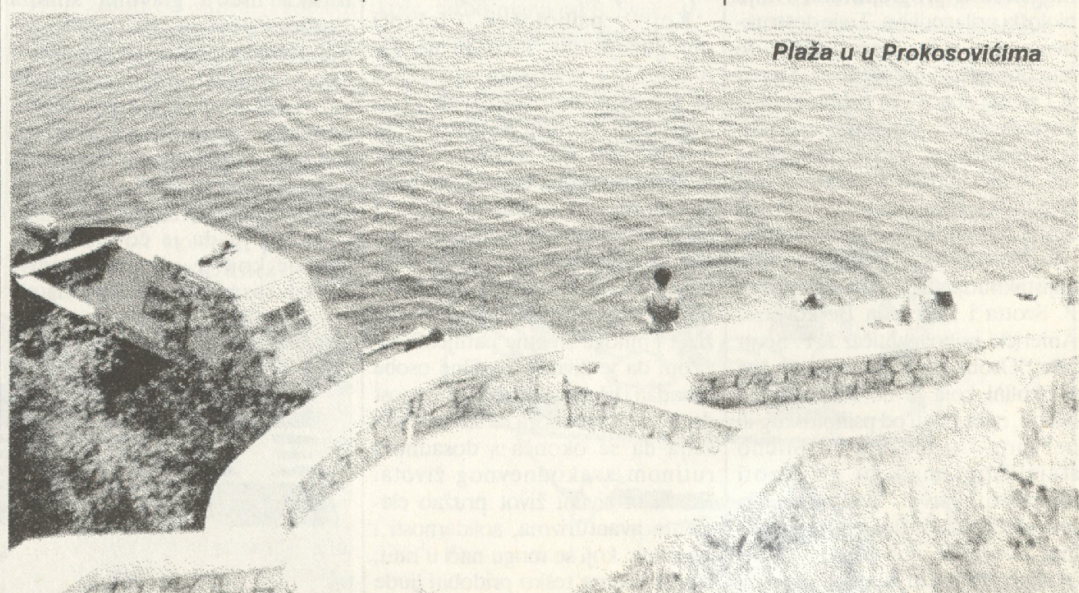
Vozila špartaju li špartaju. Od brane jezera Modrac ovo je kilometar dva. Taj komadić puta od magistrale Tuzla - Doboj do plaže bio je prije nekoliko dana pripremljen za asfaltiranje, a sada je već uređen. Ovdje su u toku četiri godine rata defilirala teška vojna i ratna vozila, a tu večer dok smo se mi gostili u restoranu Rajski mir, ispod visoke terase zaustaviše se tri "amerikanera", tri ratna džipa, s mitraljezima i topovima na gotovs, malo oko poslikaše i vidoše, i odoše svojim poslom u pravcu Turije i Visa.

Večera za četvero u restoranu Rajski mir, od pržene ribe, svježe salate, jedne litre Rebule, nekoliko sokova, koji konjak, koštala nas je 80 DM. Brat bratu ne može jeftinije takvu večeru priuštiti.

Na plaži u Prokosovićima vikendom, ako je sunčan, nema mjesta u rano prije podne. Hrle ovamo Tuzlaci, Lukavčani, Živiničani, prognanici, dolaze ljudi iz udaljenih mjesta, članovi delegacija i misija međunarodnih institucija. Jedna od blagodat jezera Modrac, ona turističko-rekreativna, isplivala je na površinu. Mnogo je što drugog neiskorišteno.

Mato BIKIĆ

Plaža u u Prokosovićima

O FROMMOVOM DJELU

"ANATOMIJA LJUDSKE DESTRUKTIVNOSTI"

Još od vremena grčkih filozofa veliki broj mislilaca je pokušao odgonetnuti tajnu ljudske prirode. Čovjek je definiran kao društvena životinja, životinja koja može praviti oružja (homo faber), kao politička životinja ili životinja koja pravi simbole. Posebno važno pitanje koje se nametnulo, a koje je u svezi sa ljudskom prirodom je pitanje da li je čovjek u svojoj biti destruktivno i nasilno biće ili nije. Problematika kojom su se bavili mnogi psiholozi, sociolozi, antropolozi, a među njima i istaknuti psihoanalitičar i humanist Erich Fromm. Njegovo djelo "Anatomija ljudske destruktivnosti" je, možda, najkompleksniji rad o problemu ljudske destruktivnosti. U svojim istraživanjima Fromm nije ostao samo u granicama svog područja kompetencije, već se koristio znanjima i dostignućima drugih područja - neurofiziologije, psihologije životinja i paleontologije.

Fromm razlikuje dvije vrste agresije: prva (defanzivna ili "benigna"), karakteristična je i za čovjeka i za životinju. To je, ustvari, programiran impuls za napad (ili bijeg) kada su vitalni životni interesi ugroženi. Ova vrsta agresije je biološki prilagodljiva, nestaje kada i njen uzrok i nužna je za opstanak vrste.

Druga vrsta, "maligna" agresija, tj. destruktivnost, okrutnost, specifična je za čovjeka, gotovo je nema kod drugih sisavaca, nije filogenetski programirana i nije biološki prilagodljiva. To je destruktivnost bez svrhe i opravdanja, to nije obrana od ugroženosti. Štetna je i za napadača i za osobu koja je napadnuta. Fromm tvrdi: "Destruktivnost nije ni prirodna niti je dio ljudske prirode, te nije zajednička svim ljudima". U prilog svojoj tvrdnji on navodi i rezultate neurosocioloških eksperimenata najstaknutijih ispitivača agresije J. P. Scotta i Leonarda Berkowitza. Američki psihoanalitičar J. P. Scott piše: "Osoba koja ima sreću da živi u okolini koja je ne stimulira na borbu, neće patiti od psihološkog ili nervnog oštećenja". Slično stajalište imali su i filozofi prosvjetiteljstva - čovjek je po prirodi dobar i racionalan, krive su loše institucije, loš odgoj i uticaj okoline. Problem ljudske agresiv-

nosti najbolje se može objasniti sa stanovišta ratnih iskustava. Rat je najvažniji slučaj instrumentalne agresije. Činjenica je da je povijest čovjeka jedna velika crna knjiga ratovanja (u 3.300 godina povijesti poznate čovjeku, na rat otpada više od 3.100 godina, a na mir samo 200 godina), knjiga kojoj se apsurdan dopisuju nove stranice, ali rat nije i nužno ukorijenjen u čovjeku. Teza da je rat uzrokovan ljudskom agresivnošću potpuno je apsurdna svakome tko najpovršnije poznaje povijest. Babilonci, Grci, svi do državnika našeg doba, planirali su rat zbog, po njihovom uvjerenju, vrlo stvarnih razloga, i temeljito su vagali argumente za i protiv čak i ako su, prirodno, njihovi proračuni često bili pogrešni. Motivi ratovanja su mnogostruki: zemlja za obrađivanje, bogatstvo, robovi, sirovine, tržišta, ekspanzija, obrana. Pod posebnim okolnostima i revanšizam, ali su takvi slučajevi atipični.

Prvi svjetski rat je bio motiviran ekonomskim interesima i ambicijama političkih, vojnih i industrijskih vođa na obje strane, a ne potrebom raznih nacija da daju oduška svojoj učvršćenoj agresiji. Glavni motivi njemačkih ciljeva u ratu 1914-1918. su bili ekonomsko proširenje na zapadnu i centralnu Europu i teritorij na istoku. Ciljevi zapadnih saveznika su bili slični: Francuska je željela Alsace i Loraine, Rusija Dardanele, Engleska dijelove njemačkih kolonija.

Koji psihološki faktori omogućuju rat, iako ga ne uzrokuju? U 1. svjetskom ratu vojnici su bili motivirani osjećajem da bi izgubljeni rat bio katastrofa za naciju. Drugi važan faktor mogućnosti rata je osjećaj poštivanja autoriteta i straha od njega, i treće, kao suptilniji emotivni motiv koji omogućuje rat, a nema ništa zajedničko sa agresijom - rat je uzbudljiv i kad nameće rizik za vlastiti život i mnoge životne patnje. S obzirom da je život prosječne osobe dosadan i lišen avanture, spremnost da se ide u rat mora se shvatiti kao želja da se okonča s dosadnom rutinom svakodnevnog života. "Kada bi civilni život pružao elemente avanturizma, solidarnosti i idealizma koji se mogu naći u ratu, bilo bi veoma teško pridobiti ljude

Od malena učila me mati

JA SAM HRVATICA, KATOLKINJA, A I BOSANKA

Četvrtak je, i veliki katolički blagdan Tijelovo. Molim u hramu Krunicu radosnu za dobro koje mi je milost Boga podarila, molitvu zahvalnicu. Slika iznad oltara oživljava kroz molitvu. Likovi koji su na slici oživljavaju, a posebno lik Isusa Krista. On je trodimenzionalan izvanredno lijep i živ kroz molitvu. Ikebane kojima je ukrašen oltar velikom ljubavlju sestre Klementine, pokazuju ljepotu koju je Svevišnji podario svakom svijetu. Da li je ljepši oblik ili boja svijeta? Teško je razlučiti. A poslije molitve, počnu mi navirati misli što smo proživjeli i doživjeli u ovom gnjusnom ratu. Mi mali, obični ljudi, najteže smo podnosili stresove, patnje, razdvajanja, mučenja i ponižavanja. Svi narodi su doživjeli zlo, ali nam je bilo najteže kada se naš hrvatski narod javno negirao. Hajde što navirati misli neobrazovani ljudi kažu: Ja sam katolik, nisam Hrvat, ali kada na sredstvima informiranja naše hrvatstvo negira jedan profesor doktor, Bošnjak, tada mi ništa, ništa nije jasno. On (neka oprosti što, radi revolta, nisam zapamtila ime) izričito veli: U Bosni ne postoje Hrvati ni Srbi samo katolici i pravoslavni! Ta gospoda, često intelektualci naglašavaju da nema Hrvata na ovim prostorima, a ja ih molim da pročitaju povijest "1.000 godina Kulture Hrvata" od Josipa Horvata i druge knjige, pa će neke stvari pojasniti i sebi i drugima. Gospoda neka razluče naciju od religije, pa će znati da je katolik: Hrvat, Talijan, Poljak, Portugalac, Irac, Slovenac, Albanac itd. a Hrvati su u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini i diljem svijeta. Tko je hrvatske nacionalnosti on je Hrvat. Hrvati su na ovim prostorima od VII stoljeća.

Ana Magajne

za rat" - ističe Fromm. Problem indoktrinacije putem medija koji prethodi svako ratu neće šire elaborirati, ali ću kao ilustraciju navesti izjavu vode američkih fašista: "Dajte mi medije u ruke, i za pet godina imaćete rat".

Posebno je važan zaključak do kojeg je došao Q. Wright - što je civilizacija primitivnija, ljudi manje ratuju. Civilizacijski progres ne dovodi i do progresa morala - naprotiv - s razvojem tehničke i kulturne civilizacije broj i intenzitet ratova je porastao. Primjer: broj bitaka među glavnim silama Europe u periodu 1500-1599. je 87, a u periodu 1900-1914. čak 892. I kao zaključak: većina modernih ratova i većina ratova među antičkim državama nisu bili uzrokovani nagomilanom agresijom, već instrumentalnom agresijom vojnih i političkih sila.

Točno je da je čovjek jedini sisavac koji je ubojica i sadist velikih razmjera. Životinje rijet-

ko uništavaju članove druge vrste, izuzev u samoobrani, tj. kada se osjećaju ugrožene, a ne mogu pobjeći. Da je ljudska agresija, više ili manje, na onom stupnju na kojem je kod drugih sisavaca, posebno kod našeg najbližeg rođaka šimpanze, ljudsko bi društvo bilo prilično nenasilno i miroljubivo. Kako, ako ne potpuno eliminirati, a ono smanjiti intenzitet ljudske destruktivnosti i agresije?

Ukidanjem svih oblika eksploatacije, obnavljanjem potpune slobode, radikalne političke i društvene promjene koje uključuju strukturu odgoja, religije, obiteljsku strukturu. Eliminiranjem bijede i monotonije, tuposti i bespomoćnosti koje postoje kod velikog broja stanovništva. Ukratko - uspostavljanjem čovjeka. Jer, kako je to lijepo rekao Fromm - čovjek još nije rođen, ovo su tek njegove porođajne muke.

Tomislav ANDRIĆ

DTS d.o.o. TUZLA p.o.
ING

Hrvatski Glasnik, lipanj 1996.

GUBITAK NEKOGA ILI NEČEGA

ŠTO JE DOBRO ZNATI O GUBITKU?

Gubitak voljene osobe je sasvim sigurno jedna od najtežih stvari s kojom se čovjek mora pomiriti u životu.

Drugi oblici razornog gubitka su gubitak doma, imovine, društvenog okruženja, posla ili prijatelja. Bilo koji od gore navedenih gubitaka dovode čovjeka do duboke patnje i boli koje samo vrijeme i podrška voljenih mogu zaliječiti.

U mnogim slučajevima, ljudi gube ono što im je dragocjeno i tada se suočavaju s budućnošću koja je tmurna i tužna.

ČINJENIČNO STANJE

Kaže se da vrijeme uvijek nešto donosi, ali isto tako i nešto odnosi sa sobom. Nažalost, u ratnim i nemirnim vremenima, mnogi ljudi prolaze kroz mnogo veća stradanja i boli nego je to uobičajeno u normalnim uvjetima života.

Za takve ljude, život se čini kao da je prazna školjka. Kuća sa svim svojim dragocjenostima više ne postoji tako da sjećanja na prošla vremena i sretne trenutke ostaju jedino u uspomenama tih nesretnih ljudi. Gubitak posla i gubitak svakodnevnih životnih navika također su važni. Osoba, kojoj se oduzeta sredstva za život, osjeća bol koju drugi uvijek ne mogu razumjeti na pravi način. Te osobe često osjećaju da su izgubile svoj vlastiti identitet i samostalnost. To je oblik gubitka koji uništava samopoštovanje i stvara kod takvih ljudi osjećaj bezvrijednosti. Dalja faza je povlačenje u sebe i depresija. To je najdublji oblik boli.

REAKCIJE

Akutne reakcije na bol mogu se često fizički očitovati kao:

- duboki uzdasi
- gubitak snage
- nesanica
- gubitak osjećaja
- iscrpljenost
- gubitak apetita.

U uobičajene reakcije mogu se također ubrojiti bijes i neprijateljstvo. Ti osjećaji se usmjeravaju na bilo što i na bilo koga koje osoba skrhanu bolom može smatrati odgovornim za svoj gubitak. Ovo se može odnositi na bilo što, počevši od neke druge zemlje, pa sve do nekog pojedinca.

Kada se jednom takav mehanizam reakcije uspostavi u životu i mislima ljudi, normalno je očekivati promjene u njihovom ponašanju.

DOZVOLITE SEBI DA ŽALITE

Neprihvatanje postojanja tako jakih osjećaja bilo bi pogrešno. Ipak, prepustiti se bolu lakše je reći nego li to stvarno učiniti.

Za ljude pritisnute tako snažnim osjećajima ponekad je teško kroz ovaj period bez posljedica po zdravlje.

Žaljenje zbog gubitka je prirodan proces i obično traje do godine dana. Osjećati i otvoreno iskazivati svoju bol zbog gubitka neke osobe ili bilo čega drugoga što je imalo veliki značaj u našem životu, ustvari je pokazivanje naše ljubavi prema onome što je prošlo. Da nije bilo te ljubavi, ne bismo ni žalili. Otvoreno odbijanje spoznaje o tuzi i žaljenju, znači da

se ogromni teret boli i tuge mora nositi u sebi - teret koji mnogi ljudi ne mogu izdržati.

OTVORENO POKAZATI SVOJU BOL DRUGIMA ZNAČI PODIJELITI TU BOL. TO SIGURNO POMAŽE I VODI K LAKŠEM PREVLAĐAVANJU OVOG BOLNOG PROCESA.

ZAKAŠNJELA BOL

Ljudi su ponekad nesposobni da osjete ili izraze svoju bol prije nego protekne barem više mjeseci od tragičnog događaja. Na taj način oni doživljavaju zakašniju reakciju u obliku depresije, često i tjelesne bolesti. Oni dakle ne nose bol u svijesti, nego u čitavom organizmu.

VRIJEME

Kao i u mnogim drugim tragičnim i teškim situacijama, jedino vrijeme može donijeti stvarnu promjenu u osjećajima

osobe koja pati. Ako osoba koja pati i žali može podijeliti svoju tugu s drugima i ako je okružena s ljudima koji nastoje pomoći i ukazati takvoj osobi odgovarajuću pažnju, tada će njene patnje proći na uobičajeni način. Sreća i bol imaju isti izvor i ne mogu se odvojiti.

POTRAŽITE POMOĆ AKO PATITE TAKO DUGO DA VAM JE POTPUNO POREMEĆEN SVAKI NORMALNI NAČIN ŽIVOTA. TU SU LIJEČNICI I TERAPEUTI KOJI SU ZA TO ŠKOLOVANI I KOJI ĆE VAM BITI UVIJEK PRI RUCI DA VAM POMOGNU U TAKVIM TEŠKIM SITUACIJAMA.

ALJE I TO NI NA KAKAV NAČIN NE OBEZVRIJEĐUJE OSOBU ILI SITUACIJU ZA KOJOM ŽALITE I S ČIJIM SE GUBITKOM TEŠKO SUSREĆETE.

Marie Stopes International

Savjeti za godišnji odmor

NJEGA KOŽE NA SUNCU

Mnogo se pisalo o štetnom djelovanju sunca na kožu i potrebi da je zaštitimo od ultraljubičasti zraka. No mnogi ljudi s ekcemom uočavaju poboljšanje stanja kad izadu na sunce. Doista, umjetni izvori UV-zraka primjenjuju se u bolničkom liječenju kroničnih slučajeva ekcema.

No, bez obzira na to jeste li skloni ekcemu ili niste skloni, kožu valja zaštititi od sunca. Problem ljudi s ekcemom jest to da mnogi preparati koji sadrže zaštitu mogu izazvati alergijsku reakciju. Jedan od glavnih krivaca je paraminobenzoična kiselina (PABA) i zato je na mnogim proizvodima za zaštitu od sunca navedeno da ne sadrže tu kiselinu. Patite li od ekcema, potražite proizvode koji sadrže nekemijsku zaštitu od sunca.

Savjeti za godišnji odmor

• Ponesite dovoljne količine emolijenata, steroidnih krema ili antihistaminika. Krema upakirajte u tvrde, plastične posude kako bi lakše podnijele transport.

• Putujete li u područje gdje vladaju vrućine, ponesite mnogo

široke, pamučne odjeće, a kad stignete na određite krema stavite u hladionik.

• Namjeravate li na odmoru prati odjeću, ponesite nebiološki prašak za rublje.

• Prije izlaska na sunce uvijek zaštitite kožu. Upotrijebite proizvode koji sadrže nekemijsku zaštitu od sunca i imaju zaštitni faktor koji odgovara vašem tipu kože, nikad manji od 8. Svaka tri sata ponovno nanesite sredstvo za sunčanje.

• Prije ulaska u more ili bazen, nanesite debeli sloj kreme preko ispucale kože da spriječite peckanje.

• Nakon kupanja u moru ili bazenu istuširajte se mlakom vodom i ne štedite pri nanošenju sredstava za njegu kože.

Za suhu kožu

Odaberite proizvode posebice namijenjene suhoj i osjetljivoj koži: • sredstvo za pranje ili kremu koji ne sadrže sapun i deterdžente • neparfimirano ulje za kupanje • preparat za sunčanje zaštitnog faktora većeg od 8, koji ne sadrži kemijsku zaštitu od sunca.

Gospodarski list, 15. lipnja 1996.

BERBA I SUŠENJE LJEKOVITOG BILJA

LJEKOVITO BILJE je ono bilje koje služi kao lijek ili se od njega pripremaju lijekovi. Uporaba ljekovitog bilja je raznovrsna. Najčešće se ljekovito bilje upotrebljava u obliku čajnog napitka, no isto tako se pripravljaju tinkture i masti.

Bilje koje može biti ljekovito ali i ne mora, a sadrži eterična ulja i odlikuje se specifičnim mirisom, naziva se AROMATIČNIM BILJEM. Takvo je bilje vrlo često upotrebljava kao čajni napitak, u prehrambenoj industriji kao začini ili u kozmetičke svrhe.

Vrlo važno poznavanje ljekovitog bilja i njegovo razlikovanje od sličnoga neljekovitoga ili otrovnog bilja. Osobito pažnju treba obratiti na OTROVNO BILJE, koje ne smiju sakupljati djeca, a sakupljači pri branju otrovnog bilja moraju nositi zaštitne rukavice, ne smiju jesti, pušiti a ponekad je potrebna i zaštitna maska za lice.

Pravila sakupljanja

Osoba ili skupina ljudi u tijeku dana ili u određenom razdoblju smije sakupljati samo jednu vrstu ljekovitog bilja, kako se ne bi pomiješalo više vrsta bilja. Ljekovito bilje treba brati tamo gdje ima mnogo biljaka iste vrste, i uvijek treba voditi računa da se ne obere ili ne iskopa sve bilje na istom mjestu.

Ljekovito se bilje skuplja isključivo za suha i lijepa vremena, u određeno doba godine, već prema tome koji se dio biljke sakuplja. Ne smije se sakupljati bolesno bilje i ono koje je zaraženo insektima.

Dijelovi biljaka koji se sakupljaju **Cvijet** (flos) sakuplja se kada biljka cvate, tj. kada je cvijet ili cvat potpuno razvijen, a nije ocvao. Cvijet se bere bez peteljke, osim u iznimnim slučajevima. Za 1 kg suhog cvijeta potrebno je 4-8 kg svježeg.

List (folium) se sakuplja kada je potpuno razvijen, obično na početku cvatnje, a i kasnije sve dok ima svoju prvobitnu boju. Za 1 kg suhog lišća potrebno je 3-8 kg svježeg.

Cijela biljka (herba) je nadzemni dio biljke u cvatu, ali bez odvrnutih dijelova. Za 1 kg suhih cijelih biljaka potrebno je 2,5-5 kg svježih.

Plod (fructus) sakuplja se kad je sazreo, ali i tu postoje odstupanja, osobito kod mes-

natih plodova koji se lako zgnječe i slijepu. Za 1 kg suhog ploda potrebno je 2-5 kg svježeg.

Sjeme (semen) sakuplja se potpuno zrelo. Za 1 kg suhog sjemena potrebno je 1,5-3 kg svježeg.

Kora (cortex) skida se s mladih stabala i dijelova grana u rano proljeće, kada sadržava najviše sokova. Ne smije se skinuti sva kora s jedne biljke. Za 1 kg suhe kore potrebno je 2-4 kg svježeg.

Korijen (radix) i **podanak** (rhizoma) i drugi podzemni dijelovi biljke vade se u jesen, a rjeđe u proljeće, iako se primjerice podzemni dijelovi zeljastih jednogodišnjih biljaka vade kad je biljka u cvatu. Korijen se nakon vađenja mora očistiti, a ako je debeo, treba ga rasjeci. neko korijenje i podanci se gule. Za 1 kg suhog korijena ili podanaka potrebno je 2,5-5 kg svježeg.

Pupoljak (gemma) sakuplja se u rano proljeće kad još nije otvoren.

Sušenje

Posebnu pozornost potrebno je obratiti na sušenje ljekovitog bilja, bilo da se suši u hladu, na tavanu ili u sušarama. Prirodnim putem bilje se suši u hladu, na tavanima ili drugim prikladnim mjestima, gdje se može osigurati dobro strujanje zraka, a u iznimnim slučajevima i na suncu.

Kao i za sakupljanje, i za sušenje je važno da se ne pomiješaju i zajedno ne suše razne vrste ljekovitog bilja. Kako bi se povećala površina za sušenje i omogućilo dobro strujanje zraka, dobro je izraditi okvire na koje se razapne juta ili gusta mreža. Okviri se slažu u razmacima 15-30 cm.

Umjetno sušenje provodi se u sušarama za bilje, a mogu poslužiti i sušare za voće ili druge poljoprivredne proizvode. Sušenje u sušarama je brže, ali traži stručan nadzor i poznavanje načina sušenja određene biljke ili njezina dijela, jer se sve biljke ne mogu sušiti na istoj temperaturi. Biljke koje sadrže eterična ulja i osjetljivi dijelovi bilja, kao što su cvjetovi, ne smiju se sušiti na temperaturi većoj od 35-40°C. Ostali dijelovi biljke, neko korijenje, plodovi i sjemenja suše se pri temperaturi od 60 do 70°C. Kora se iznimno može sušiti i na višim temperaturama, do 100°C. Osušene biljke ili biljni dijelovi

sadrže, ovisno o biljci i dijelu biljke od 8 do 16% vlage. Osušene biljke ili biljni dijelovi, moraju sadržavati prirodnu boju, miris i okus.

Spremanje

Kakvoću ljekovitog bilja postignutu pravilnim sakupljanjem i sušenjem potrebno je i sačuvati, što se postiže pravilnim spremanjem i čuvanjem. Najčešće se bilje sprema u jutene vreće, kartonske kutije ili drvene sanduke obložene tamnim papirom i papirnatim višeslojnim vrećicama. Tako spremljeno bilje čuva se u suhim i čistim prostorijama, koje se mogu lako provjetravati. Sakupljači ljekovitog bilja ne čuvaju dugo veće količine bilja, već ga nude na tržište.

Prodaja se obavlja preko poljoprivrednih zadruga ili izravno prerađivačima ljekovito gblja, proizvođačima čajeva i čajnih mješavina i biljnih lijekova. Ako sakupljate ljekovito bilje za osobnu uporabu, imajte na umu da se suho bilje rabi najviše godinu dana, a nakon tog vremena opada ljekovito svojstvo. Stoga berite samo onu količinu koju ćete potrošiti do iduće sezone.

prekinuta početkom srpnja, te su srpanj i kolovoz bili bespашni. Mnogo toga ovisi o vremenskim prilikama u proljeće i u srpnju. Ako ima kiše ili je podvodna voda nadohvat korijenju, ima paše i u otavi, koja nekad može biti obilnija od prve kosidbe. Ljeti kiše znaju padati u pljuskovima, te je na malom razmaku velika razlika u oborinama.

Kad se radi o velikim kompleksima livada, kosidba traje dugo, te kad se završava na posljednjim površinama, one površine koje su prve pokošene, uz povoljnu vlagu i toplinu, već su se toliko razvile da počinju davati novu pašu.

Kako livade graniče s voćnjacima, šumama proplancima i sl., to se nadopunjuju brojnim i dobrim medonošama. Tu su i obale rijeka gdje rastu vrlo dobre medonoše, drveće, grmlje i zeljaste biljke.

U brdsko-planinskom području zbog visokih razlika paša nastupa kasnije, u lipnju, srpnju, pa i kolovozu.

Cvjetiči livadnih biljaka mnogo su sitniji od cvjetova drveća, pa se u njima nalaze male količine nektara i peluda. Zato pčele moraju posjetiti mnogo cvjetiča da bi

PČELARSTVO

Livadna paša

Livade se nalaze na različitim zemljištima, na različitim nadmorskim visinama i u različitim klimatskim uvjetima, zbog čega su i velike razlike u biljnim vrstama, koje na njima rastu.

Računa se da u sastav pčelinje paše na prirodnim livadama ulazi oko 80 medonosnih biljaka, no sve one nemaju razmjerni udio u svojoj važnosti za pčele. To je inače dugotrajna paša zbog postojanja raznih vrsta biljaka, čiji su rokovi cvjetanja i medenja različiti. Raznovrsniji i bolji botanički sastav livadnih trava koristi i stočarstvu i pčelarstvu.

Iako su livadne paše tako raznolike, među njima nije moguće izvršiti neko razgraničenje, osim što se dijele na nizinske i brdske.

Livadna paša ne daje velikih prinosa i oni se obično kreću od 1 do 2 kg, a iznimno do 4 kg dnevno. Livadne paše su dugotrajne, ali zna doći do prekida u medenju, koji znaju potrajati po nekoliko dana, a i dulje. Oni nastaju kao posljedica razmaka između prestanka medenja jedne skupine biljaka i početka medenja druge. Ti prekidi u medenju nisu uvijek isti. Bilo je godina kad u livadnoj paši nije bilo uopće prekida od proljeća do jeseni, a znalo se dogoditi da je paša

napunila medni mješurčić nektarom, odnosno svoje košarice na nogama cvjetnim praškom i tako pčele gube mnogo vremena - i to je jedan od razloga tihe paše.

Prednost livade je i u tome što se na tim područjima slabo upotrebljavaju sredstva za uništavanje insekata i korova.

Ako su prekidi medenja na livadnoj paši dugotrajniji, potrebno je pčele podržajno prihranjivati kako bi se očuvala snaga pčelinje zajednice, tj. kako bi matica bez zastoja nastavila nesenje i tako sprječila slabljenje pčelca. To je osobito važno u ljetu srpnja, kad zbog suše može nastupiti dulje bespашno razdoblje. Osim toga slabljenje pčelaca u to doba ima loše posljedice za prihranjivanje pčela u kolovozu za uspješno prezimljavanje.

Med koji potječe od livadnih biljaka je mješovit i naziva se livadni med ili općim imenom cvjetni med. Među livadnim biljkama nalazi se dosta aromatičnih i ljekovitih vrsta, te u sebi nosi sve osobine dobrog i vrijednog meda. Med je ugodna mirisa i okusa, te ulazi u red kvalitetnijih medova. Kako livadni med potječe od raznih vrsta biljaka, tako može biti od svijetle do tamnožute boje, a kristalizira sporije ili brže.

GOSPODARSKI LIST, 15. lipnja 1996.

PEPEX PRAVA FIRMA U PRAVOM POSLU

Pepex - kao i mnoge druge firme koje se bave prevozom putnika, nastao je u ratu i organizirao se prevozeći narod krivudavim ratnim stazama i bogazama. Pepeks najbolje pokazuje što za ovakvu firmu znači mir. Polako ali sigurno, od vršioća usluga za prevoz putnika firma postaje jaka turistička organizacija koja koristi svaku priliku proširiti turističke aktivnosti u zemlji i gradu gdje je ova djelatnost još uvijek u dubokom snu. Nije bio dovoljan samo mir da bi poslovi turizma krenuli. Ljubitelji prirodnih ljepota, u planinama i na moru, posjetitelji stranih zemalja i gradova još uvijek ne vjeruju da mogu ljetovati u Dubrovniku ili Makarskoj ili da mogu otići u Mađarsku i dobro se provesti. Kao turisti oni su u dubokoj usnulosti, a Pepex ih polako ali sigurno budi, nudeći svakim danom nove putne pravce i nove turističke destinacije. Organizira ljetovanja u Podgori, Gradcu, Trpnju. Pepexovi autobusi osim Zagreba, Splita i Beča idu i u Peč, Budimpeštu a uskoro i u Beograd. U Pepexovoj agenciji u Tuzli mogu se kupiti avionske karte zagrebačke kompanije CROATIA AIRLINES, što nam daje nade da ćemo i mi uskoro poletjeti u svijet.

A.Lj.

§ FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA

VIJESTI

LJETNI UNIVERZITET U TUZLI

Od 15. srpnja do 15. rujna 1996. godine održat će se u Tuzli LJETNI UNIVERZITET na kome će sudjelovati 30 profesora iz 15 zemalja.

Programi će obuhvatiti slijedeća područja: etnicizam, multikulturizam i nacionalizam, zatim programi o: medicini i psihologiji, defektologiji, ekonomiji, zaštiti životne okoline, rudarstvu i geologiji, fizici i matematici, povijesti i znanstvenoj filozofiji, ekonomskoj politici i njenom utjecaju na društvo, NGO razvoj, urbani plan i rekonstrukcija, engleski tečaj.

Organizirat će se javna predavanja i rasprave, kulturna, muzička i javna zbivanja.

Za sudjelovanje, stupiti u kontakt: UNIVERZITET U TUZLI, tel. 34-650, telefax: 223-343.

Program je organizirala YSY, Univerzitet u Tuzli, AEGEE Tuzla, Bohemsa, Unija studenata Tuzla i veliki broj studenata - i akademskih organizacija iz Europe i USA. Sponzor je Nizozemska vlada i Vijeće Europe. Osim toga nekoliko univerziteta stipendira sudjelovanje svojih članova.

23. lipnja 1996. godine navršile su se dvije godine otkako braneći BiH izgubi svoj mladi život

IVICA (MIJO) DUGONJIĆ

Dragi sine, neshvatljiva je bolna istina da te više nema u našem domu. Otišao si i odnio dio nas sa sobom ali tvoj plemeniti lik ostat će vječno urezan u našim srcima.

Voljeni brate, vrijeme prolazi, ne donosi zaborav već gorku istinu preranog rastanka s tobom. Zauvijek ožalošćeni: otac Mijo, majka Draginja, sestre Amalija i Anka, zetovi Ahmedin i Srđan, sestrići Ranko i Luka, sestričine Renata i Katarina.

SALINEATRANS TUZLA

Salineatrans je sigurno jedan od najboljih prevoznika putnika u Tuzli i dalje. Mi, koji smo putovali njihovim autobusima tijekom rata preko 30 sati do Zagreba, zna se, kojim i kakvim putovima, doživjeli smo njihove vozače kao vrlo dobre i strpljive ljude, koji su sve činili, da bi u tim strašnim uvjetima učinili putovanje, što je moguće bolje i podnošljivije. Paketi, novac, pisma uvijek su stizala na vrijeme i u prave ruke.

Danas, nabavkom novih još boljih autobusa i mnogo kraćim putem, dođemo do Zagreba, nekako brzo i čudimo se, da je kraj putovanja.

Salineatrans ima slijedeće linije iz Tuzle za: Zagreb, Sarajevo, Gračanicu, Čaplinu. U tijeku su pripreme za otvaranje novih linija: Tuzla - Zenica - Travnik - Jajce - Bihać i Tuzla - Županja - Osijek.

Sve obavijesti se mogu dobiti u Tuzli i u Zagrebu (glavni autobusni kolodvor), od vrlo ljubaznih djelatnika u poslovnici.

G.J.

Dana, 8. srpnja 1996. godine navršava se tužna godina dana od iznenadne smrti našeg dragog i plemenitog strica i djevera **LUKE (ŠIMO) MAZIĆA**

Dragi naš Luka, sjećanje na Tebe obvezuje nas, da je snagu i podsticaj da živimo život dostojan čovjeka i Tvojih nazora. Počivao u miru Božjem. Tvoji ožalošćeni: bratić Tomislav, bratičina Nevenka i snaha Janja.

IN MEMORIAM

Dana, 8. srpnja 1996. godine navršava se godina da od smrti našeg dragog i uvaženog člana prvog veležupanijskog odbora obnovljene Hrvatske seljačke stranke Bosne i Hercegovine u Tuzli

LUKE (ŠIMO) MAZIĆA 1946 - 1996.

Dragi Luka, stalno si prisutan sa velikim dijelom sebe, koji si ugradio u našu veležupanijsku organizaciju HSS-a. Postao si i ostaješ naša baština. Naše stalno priznanje i zahvalnost. Počivao u miru božjem.

Veležupanijski odbor HSS BiH TUZLA

IN MEMORIAM

7. srpnja 1996. godine navršava se šest tužnih godina od smrti našeg dragog supruga, oca i djeda

MIRKA PETROVIĆA

Sa tugom, neizmjenom ljubavlju i velikim poštovanjem uvijek će ga se sjećati njegovi: supruga Ljuba, sinovi Petar i Miroslav, snahe Milka i Marica, unučad Nevena, Sanja, Kristina i Mirko.

Toga dana posjetićemo njegov grob i položiti cvijeće.

23. lipnja 1996. godine navršile su se dvije godine otkako je braneći BiH izgubi svoj mladi život

IVICA (MIJO) DUGONJIĆ

Dragi moj Ivce! Bio si najnježniji muž, najbolji otac, najhrabriji borovnik i zato ne postoje riječi utjehe za ovaj najveći bol koji me je zatekao. Dani koji prolaze i dolaze za mene nemaju nikakvog smisla bez tebe, i znaj jedino što me održava i daje mi snagu jeste ovaj pupoljak, ova naša mala djevojčica kako si je zvao koju si mi ostavio da me tješi i sjeća na tebe. Uvijek ćemo te voljeti.

Vječno ožalošćene supruga Gordana i kćerka Ivana.

DAMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

TUZLA Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

hotel tuzla

»PEPEX« d.o.o. TUZLA

VRŠI USLUGE PRIJEVOZA PUTNIKA
STAN: 075/242-001
AGENCIJE:
AVIS 32-490
222-973
TUZLA: 075/235-937
ZAGREB: 01/691-949

HRVATSKI DOM "GRADOVRH" d.o.o.

HRVATSKI RADIO SOLI

92.7 MHz

D.O.O. "BRISTOL" TUZLA

BOSNA
OSIGURANJE

SARAJEVO - GLAVNA FILIJALA TUZLA

LIPROM

DIONIČKO DRUŠTVO ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU TUZLA